

DARBININKAS

XLVII NO. 8.

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N. Y.

ANTRADIENIS - TUESDAY SAUSIS - JANUARY 30, 1962

910 WILLOUGHBY AVE.,
BROOKLYN 21, N. Y.

10 CENTŲ

Kun. Poviloniui 8 metai, kun. Burneikiui 4, kitiem po 5 - 1 metus

Klaipėdos klebono kun. Liudo Povilonio ir kt. byla Vilniaus teisme baigta. Maskva sausio 26 paskelbė, kad kun. L. Povilonis nubaustas 8 metais, kun. Bronius Burneikis 4 metais, Benediktas Alsys — tiekimo kontoros viršininkas, Juozas Mikalauskas — namų valdybos inžinierius, po 5 metus, Antanas Paškevičius, faneros fabriko dir., 1 metus. Apie kaltintuosius Klovaite ir Jeroslavą Krivicką nieko nesakoma.

Kun. L. Povilonis teisme pareiškė, kad bažnyčiai statyti leidimas buvo gautas; medžiagą statybai pirko, kur jos gavo; kas jos atliko, perleido kitom bažnyčiom; gautieji pinigai iš Amerikos buvo ne kokios „antikomunistinės organizacijos“, bet gerų žmonių, kurie norėjo bažnyčios statybą paremti; jo vikaras Burneikis tose operacijose nedalyvavo ir todėl nieku čia dėtas.

ASTRONAUTAS JOHN H. GLENN: sėkmadienį nukeliavo į bažnyčią, kur jį pasveikino presbiterijonų pastorius. Į padangę mėgins ketvirtadienį.

Devintas šūvis mėnulio link

Cape Canaveral sausio 26 paleista raketa Ranger III į mėnulį. Ji turėjo nugabenti mėnulį aparatus. Kelionę 236, 924 mylias turėjo atlikti per 66 val. Tačiau raketa buvo stipresnė, nei buvo apskaityta — 25,300 mylių vietoje 24,500. Didesnis greitis sutrumpino kelionę iki 11-16 valandų. Ir mėnulis nespėjo ateiti į susitikimo („rendez-vous“) vietą per 23,000 mylių.

Amerikos pirmas šūvis į mėnulį buvo 1958. 10. 17. Bet tik ketvirtas šūvis (1959. 3. 3) buvo „arti“ taikinio — 37,300 mylių; jis buvo per lėtas ir pasivėlino į susitikimą su mėnuli.

KAS UŽKLIUVO UŽ DEPARTAMENTO CENZORIAUS PIEŠTUKO IR KODEL?

Aukštųjų karių kalbos turi praeiti pro valstybės departamento kontrolę. Kokia ta kontrolė, rodo pora konkrečių pavyzdžių.

Gen. Maxwell Taylor, dabar prezidento patarėjas, seniau armijos štabo viršininkas, saštraipsnį apie komunizmą, rašydamas: „Nėra jokio pagrindo tikėti, kad komunizmas pakeis savo įpratimą ir visai atsisakys nuo agresijos kaip politinio įrankio“. Pareiškimas nebuvo valstybės departamento praleistas, nes, anot departamento pareigūno, „visuotinė yra priimta, kad komunistai dabar yra atsiskaitę nuo agresijos kaip politinio įrankio“. Dėl to Taylor pareiškimas esąs „ne tik nepažeidžiamas, bet ir netikslus“.

— Tai buvo 1956, prieš pat Sovietų tankų invaziją į Vengriją.

Gen. Arthur Trudeau, armijos tyrimų ir pažangos šefas, o taip pat žvalgybos ekspertas, mėgino viešoje kalboje pasakyti, kad ne kas kitas, kaip „tik auka, supratimas, reformos“ mum leis „būti laimėtojai“ (emerge victorius). Departamentas tuos žodžius išbraukė ir įrašė „achieve our goal“. Išbraukė ir pareiškimą, kad „koegzistencija yra fatališka liga“. Kitoje kalboje generalas buvo mėginęs įspėti, kad „mes galime žūti pralaimėjimo negarbėje“ ar „būti laimėtojai šiose nedorose lenktyne“.

Valstybės departamente populiarī teorija, kad komunizmas palaipsniui eis evoliucijos keliu ir priartės prie demokratijos. Cenzorius nori, kad ta teorija ir kiti tikėtū, tad ir braukia, kas tuo netiki.

— Sen. John Stennis pō eilės apklausinėjimų dėl „antsnukio“ kariam pareiškė savo išvadą, kad Pentagonas turėtų keisti savo praktiką.

Amerika ir Angola

— A. Stevensonas J. Tautose ragino Portugaliją duoti apsisprendimo teisę Angolai, tačiau pasisakė prieš jėgos varijimą iš šalies Angolos laisvę iškovoti. Tai buvo įspėjimas Afrikos valstybėm, kurios siūlėsi ginklu paremti Angolą.

— Maskvoje partijos centro komitetas paskelbė, kad pilnaties susitikimas bus kovo 5. Svarstys žemės ūkio klausimus, destalinizaciją, santykius su Kinijos komunistais.

— Peipinge kovo 5 taip pat kompartijos susirinkimas, kur svarstys Albanijos klausimą.

— Italijos krikščionių demokratų konferencijai Neapolyje didžiausias dabar klausimas: dėtis ir koalicija su komunistam palankiais kairiaisiais Nenni socialistais ar ne. Partijos vadovybė tam pritaria.

Tikroji kaltė ne spekuliacija valiuta, bet kunigo populiarumas ir veiklumas... Režimo veidmainiavimas vaidinti laisvę tikėjimui — demaskuotas bylos proga

Kaip byla vertinama? Kam ji šiuo metu buvo keliama? Ko komunistai siekia?

Romoje komentuojama, kad svarbiausia kun. L. Povilonio kaltė — kad jis buvo per daug veiklus ir populiarus. Bažnyčia buvo leista statyti propagandos reikalui — parodyti, kokia yra laisvė bažnyčiai. Komunistai manė, kad statyba truks keliolika metų, bet bažnyčia buvo pastatyta greitai. Čia ir buvo klebono kun. L. Povilonio tikrasis „nusikaltimas“. Bažnyčia dabar stovi nenaudojama, nors visiškai įrengta. Bijoma, kad jos nepaverstų koku sandėliu. Tai priklausys, manoma Romoje, nuo to, kaip laisvame pasaulyje bus atsiliepta.

Kieto kumščio politika

T. Ziburijų korespondentas perduoda nuotakas iš Švedijos: „Tuo tarpu Vilniaus byla brutaliai išryškino kitų duomenų išpūdį, jog naujai Maskvos atsiųstas Lietuvos gauleiteris Borisas Popovas atvyko su užduotimi pademonstruoti 'kieto kumščio' politiką“.

Kodėl bažnyčią leido statyti, bet neleido atidaryti

Draugas pasikalbėjime su iš Lietuvos atvykusiu geologu Juozu Miklovu perdavė nuotakas, kaip lietuviai ir kaip rusai komunistai žiūrėjo į Klaipėdos bažnyčios statymą:

„Bestatant buvo stengiamasi panaudoti propagandai. Net kertinio akmens šventinime, be rods, dalyvavo kokia amerikiečių ekskursantų grupė. Dalyvaavo minios žmonių. Aukas davė ne tik miestiečiai, ne tik atvažiuojantieji lietuviai, bet ir kai kurie rusai. Vieta bažnyčiai buvo parinkta lyg užmiečio pelkynėse. Ten į pelkyną vežė iš miesto gabenamas šiukšles. Vieta greit buvo išlyginta ir pradėta statyba. Okupantai tada pradėjo trukdymus. Buvo pastatyti slapukai, kurie sekė, kas ir kiek kokių medžiagų atveža. Kai bažnyčios statyba buvo įpusėjusi, buvo išvesta Klaipėda—Kaunas autostrada, išlyginant mieste daromą vingį. Kaip tik pravesta pro pat bažnyčią. Taigi bažnyčia atsirado prie pagrindinio kelio... Su bažnyčia augo ir miestukas. Tą visą pastebėjo okupantų kontroliuojamos įstaigos ir pradėjo kaltinti, kodėl bažnyčia prie tokio pagrindinio kelio, kodėl tokiame geram mieste rajone. Kun. L. Povilonis, rūpinęsis statyba, buvo areštuotas. Spau-

Asmenybės kulto nauja laida Sovietuose virto bestselleriu Žukovo romanas, kuriame pagrindinis veikėjas yra Chruščiovas.

— Maskva sausio 27 paskelbė, kad išbraukti Molotovo, Vorosilovo, Malenkovo, Kaganovičiaus vardai iš fabriku ir vietovių, jei jais buvo pavadinti.

— Italai numato teisti Bulgarijos lakūną Miluse Solakov kaip šnipą kovo mėn. Galimos baudmės maksimum—15 metų.

doje sukeltas puolimas prieš bažnyčios statytojus. Fabrikuose darbininkam pradėjo liepti rašyti tokius protesto raštus pasamdyto turinio, lyg tas pasipiktinimas būtų pačių žmonių, o ne okupanto valdžios inspiuruotas“.

Bažnyčia — kankinė

Dirva vertino: „Toji Klaipėdos bažnyčia yra tikra kankinė. Kada ji pradė-

CASTRO IŠVENGS SANKCIJŲ

...Punta del Este konferencija dar nebaigta. Tačiau jau aišku, kad griežtoji linija, diplo-

Amerika derasi su Sovietais

Baltųjų Rūmų spaudos šefas Salinger sausio 28 išvyko į Paryžių, kur susitiks su sovietinės informacijos šefu Charlamovu ir tarsis dėl Kennedy pasirodymo sovietinėje televizijoje ir Chruščiovo Amerikos televizijoje.

Amerikos atstovui Thompsonui pavesta susitikti trečiu kartu su Gromyko ir tartis dėl Berlyno.

Pradedamos ir derybos dėl „kultūrinių mainų“, kuriais abidvi pusės buvo iki šiol patenkintos. Tik Amerika nori, kad jos leidžiamas rusų kalba žurnalas galėtų didesniu egzempliorių kiekiu rodytis Sovietuose.

— Amerika ir Sovietai sausio 31 derės dėl „kultūrinių mainų“ sutarties pratęsimo. Mainai eina jau 4 metai.

CEILONO GALVA: Mrs. Sirimavo Bandaranaike, min. pirm., prieš kurį dabar su-sektas karininkų sąmokslas. Ji yra pirm. nuo tada, kai jos vyras tose pareigose buvo užmuštas 1959.

— Vokietijoje per metus nelegaliai įgabena komunistų lapelių ir literatūros 10 mil. egz. Ji daugiausia nukreipta į profesinių sąjungų narius. Amerika nuo pereinamųjų metų pradžios leido laisvai komunistų propagandinę literatūrą įgabenti. Rytų Vokietija tai propagandinei literatūrai skiria metam 12 mil. dol.

ta statyti, komunistiniai laikraščiai rašė, kad Lietuvoje agrautoms bažnyčioms ir net naujoms pati valstybė duoda paramą... „Dabar iš tos bylos sužinėjome, kaip ji buvo statoma ir iš kur tai statybai buvo gaunama didžioji parama. Nuteisti tos bažnyčios kunigai ir kiti statybos talkininkai bus geriausios įrodymas, kaip ten remiamos bažnyčios ir kaip yra su religijos laisvė“.

matinės ir ūkinės sankcijos prieš Castro nebus priimtos. Valst. sekr. Rusk stengiasi prikalbinti, kad būtų priimta kompromisinė formulė, kurioje pasakoma, kad Kubos komunistinis režimas nesuderinamas su amerikine sistema, taigi ir Kubai negali naudotis tos sistemos teisėmis. Ūkinės sankcijos Rusk formulė terekomenduoja, bet ar jos bus taikomos, paliekama atskiros valstybės nuožiūra.

KELIĄ Į LAISVĘ ŽMONEM UZDARĖ NEATSARGUS ŽODIS SPAUDOJE

Berlyne iš rytų į vakarus sausio 24 perbėgo 28 žmonės, tarp jų senutė 77 metų ir vaikai 8-10 metų. Tuo keliu turėjo pasinaudoti dar apie 100 žmonių, bet jis buvo susektas. Vakarų Berlyno senatas apgalvestavo, kad jį susekti komunistam padėjo vakarų Berlyno spauda, išplepėdama, jog pabėgėliai buvo pasinaudoję tuneliu. Tokios užuominos užteko, kad komunistai žinotų, kur ieškoti.

Name netoli vielų tvoros iš rūsio buvo prakastas tunelis 90 pėdų ilgio ir poros pėdų skersmens, kad galima būtų juo šliaužti, apačia vielų užtvaros. Inžinieriaus vadovaujama 6 vyrų grupė tunelį kasė porą savaitių. Ir visa pirmoji grupė sausio 24 laimingai pralindo juo į laisvę. Bet kai tik spaudoje buvo paskelbta, kad laisvę jie pasiekė tuneliu, po pusdienio jau buvo pastebėta keliasdešimt sargybinių apie namą, iš kurio ėjo tunelio pradžia. Daugiau bėglių nepasirodė.

Guatemala ir Kuba
Guatemalos prezidentas Ydigoras sausio 25 paskelbė, kad teroristai siekė nužudyti prezidentą ir vyriausybės narius, bet nušovė tik saugumo viršininką. Zudikas esąs iš Kubos atsiųstas. Visame krašte paskelbta apsiausties padėtis.

Laosas ir Vietnamas
Laos komunistai, remiami šiaurės Vietnamo, sausio 25 atnaujino agresijos žygius šiaurinėje dalyje, prie Kinijos sienos, priartėdami per 6 mylias nuo Nam Tha vietovės.

Vokietija ir Sovietai
Vokietijoje protestantų savaitinis laikraštis „Christ und Welt“ pasisakė už tiesiogines Vokietijos derybas su Sovietais ir ragino pasikviesti Chruščiovą. „Die Welt“, kuris artimuose ryšiuose su užsienių reikalų ministerija, atsiliepė, kad tai galėtų būti daroma, bet reiktų, kad Vakarai tam priartų ir paskatintų.

Adenauerio koalicijos partija, pasisakė už tiesiogines derybas su Maskva.

Maskvos spauda jau skelbia, kad Gizenga suimtas tam, kad jį nužudytų. Tai aliarmuos ir Sovietų atstovas Saugumo Tarybos posėdyje.

LENKTYNĖS SU PRIEŠU AR DRAUGU

Kennedy laisvių sąrašą siūlo dar padidinti: pridėti laisvę nuo... muitų prekybai

JEAN MONNET, prancūzas. „Europos bendrosios rinkos“ steigėjas.

Prezidentas Kennedy metinėje programoje daugiausia vilčių dėjo į muitų panaikinimą tarp Amerikos ir laisvojo pasaulio. Tuo norima išauginti bendrą laisvojo pasaulio ūkinę bendruomenę. Ji sėkmingiau galėtų lenktyniuoti su sovietiniu ūkiu. Ką tie žodžiai reiškia praktiškai?

Europoje ūkinė bendruomenė sudaryta (nuo 1957) tarp šešių valstybių: Belgijos, Italijos, Prancūzijos, Vokietijos. Ties kraštai yra sutarę sumažinti tarp savęs muitus 40 proc. 1962 metų gale bus sumažinta dar 10 proc., o 1969 muitai

bus visai panaikinti. Iš kitos pusės bendruomenėje esančios valstybės apsitvėrė bendrais muitais iš kraštų, kurie yra už bendruomenės ribų.

Koki tokios laisvės ir apsitvėrimo rezultatai? Juos U. S. News... iliustravo konkrečiu pavyzdžiu, kuris rodo, kad

Amerikos ar bet keno kito iš šalies prekei įeiti į Europos rinką pasidarė sunkiau.

Kol nebuvo bendruomenės, Amerikos traktorius, 3000 dol. vertės, buvo lygioje padėtyje su tokiu pat ir tokios pat vertės Vokietijos traktorium — abudu Prancūzijoje turėjo mokėti po 25 proc. muto, taigi abudu turėjo kaštuoti 3,750 dol. Dabartiniu metu, bendruomenės sudarius, Amerikos traktorius turi 21 proc. muto, taigi atsieina 3,630 dol., o Vokietijos traktorius turi 16,75 proc. muto ir atsieina tik 3,488. Aišku, prancūzui prieinamesnis voikiškas.

Siemet sausio 16 Briuselyje sutarė Europos ūkinė bendruomenė ir Amerika mažinti muitus.

Anie kraštai pasižadėjo sumažinti 20 proc. muitus pramonės gaminiams ir mažesne nuolaida sumažinti muitus žemės ūkio gaminiams, ateinančiam iš Amerikos. Prezidentas Kennedy paprašė Kongresą sumažinti muitus Europos gaminiams 50 proc.

Ką muitų sumažinimas duos? Aišku, padidės prekių judėjimas. Tik

ar prekės labiau judės iš Amerikos į Europą, ar iš Europos į Ameriką, klausimas lieka tuo tarpu sunkiai atsakomas.

Tikima, kad Europoa yra didelė rinka Amerikos gaminiams — apie 3.4 bilijono per metus ir dar vienas milijonas už maisto produktus. Tikima, kad prekių pajudėjimas padidins gamybos apyvartą ir tai duos naujo darbo.

Baiminamasi, kad Europos prekės gali užplūsti Ameriką ir išstumti vietinės gamybos prekes, kurios negalės konkuruoti su užsieninėm, nes ten žemesnis gyvenimo standartas, pigesnė darbo jėga, tada gali sumažėti darbo paklausa.

O žvilgsnis į pereinamųjų metų apyvartą rodo, kad europinės arba kito laisvo pasaulio prekės veržlumas pernai per pirmus devynis mėnesius buvo didesnis nei Amerikos prekės.

Per tą laiką padidėjo eksportas Italijos 14,7 proc., Vokietijos 13,3, Švedijos, Šveicarijos, Olandijos 5,4, Japonijos 4,9, Anglijos 4,2, Prancūzijos 2,2, Belgijos ir Kanados tik tik padidėjo. O Jungtinių Valstybių sumažėjo — sumažėjo 0,5 proc., palyginti su ankstesniais metais.

Galima laukti, kad muitų naikinimas privers gamintojus labiau pasitempti. Ar tas pasitempimas bus nukreiptas bendrai gamybai ir laisvojo pasaulio ūkio pažangai lenktyniaujančiam su sovietiniu ūkiu, ar tai bus lenktyniavimas tarp savęs? Ties klausimai bus Kongrese pagrindiniai išsvarstyti.

— Adenauerio koalicijos partija, pasisakė už tiesiogines derybas su Maskva.

— Maskvos spauda jau skelbia, kad Gizenga suimtas tam, kad jį nužudytų. Tai aliarmuos ir Sovietų atstovas Saugumo Tarybos posėdyje.

Reikšmingi nutarimai, bet ar kas juos vykdys?

Roma paskelbė Sovietų Sąjungai politinį karą (4)

DR. V. MAR. (ELI)

Po konkrečių konferencijos iniciatorių pasiūlymų (paminėtų jau praeitame straipsnyje), delegatų tarpe pasireiškė dvi nuomonės. Vieni, drauge su siūlytoju, pasisakė už griežtą Vakarų laikyseną. Kiti, sekdami italų liberalų vadu Malagodi, tvirtino, kad dalyko esmė yra ne tiek komunizmo pulktis, kiek stiprinti savo demokratines pozicijas ir ugdyti piliečių demokratinę sąmonę. Bet didžiama delegatų buvo pirmosios nuomonės, ir paskutiniame konferencijos posėdyje, užtrūkusiams iki vėlyvos nakties, buvo priimta visa eilė rezoliucijų. Jas šiame straipsnyje kiek apibūdinsime.

Pirmojoje rezoliucijoje primenama laisvajam pasauliui, kad frontas, kuriame komunistinis totalizmas iki šiol laimi, yra kaip tik "politinis" ir todėl konferencija siūlo Vakarams visą eilę priemonių jam atremti ir laimėti:

a) sukurti tautines, o viršum jų — tarptautinę, institucijas laisvei ginti. Šios institucijos turi studijuoti politinę strategiją ir informuoti vyriausybes apie "politinį" karą bei pasiūlyti priešpuolio būdus;

b) viršum ideologinių ir tautinių ribų, sudaryti pasaulinę laisvės Lygą, kurios uždavinys — koordinuoti paskiras, palaidas iniciatyvas ir sumobilizuoti visų kraštų piliečius kovai prieš komunizmą. Tokia Lyga turi laisvės naudai skatinti spaudos, radijo, televizijos ir kitus organus, kurie tik įtaigoja viešąją nuomonę, bendradarbiauti ir išjungti į kovą su komunizmu;

c) sukurtinas platus tinklas politinių mokyklų, kurios parengtų demokratijos aktyvistus iš visų rasų ir konfesijų, be to, vieną ar kelias akademijas (tokio tipo, kaip USA senatorių Dodd ir Mund yra siūloma), kuriose būtų rengiami mokytojai minėtoms mokykloms ir specialistai įvairiom laisvės lygos institucijoms;

d) suorganizuoti kadra "laisvės misininkų", kurie, gyvendami atsilikusiuose kraštuose, artimame kontakte su tų kraštų gyventojais, galėtų išvystyti politinio auklėjimo veiklą, nušviesdami tų kraštų gyventojams, kas yra komunizmas ir kas demokratija;

e) įsteigti centrą padėti tau-

— Atstovų Rūmai pritarė pašto rinkliavą pakelti laišku iki 5 cn. ir oro laišku iki 8.

PADĖKA

Mano mylimai žmonai Reginei Marijonai Sidzikauskienei mirus, giminės, artimieji, bičiuliai ir pažįstamieji, įstaigos bei organizacijos savo dalyvavimu laidotuvėse, savo maldomis, savo nuširdžiu žodžiu ar laišku pareiškė pagarbą ir meilę velionei ir užuojautą man. Visiems tariu giliai jaučiamą aciu.

Ypatingai esu dėkingas ponial Sofijai Kraunaitienei ir jos vyrui plk. Eduardui Kraunaičiui už jų nepaprastai šiltą ir kantrų velionės slaugymą jos ilgoje ir sunkioje ligoje.

Vaclovas Sidzikauskas

tom, nešančiom komunistinio režimo jungą. Šio centro uždavinys būtų paremti tuos, kurie pabėga iš už geležinės uždangos, skelbti jų pasisakymus ir pranešimus, reklamuoti jų teisę į laisvą apsisprendimą ir

laisvę.

Be šios plačios rezoliucijos, skirtos kovai su komunizmu, konferencija priėmė dar šešias: apie Berlyną: — reikalauti iš Vakarų, kad atstėtų bet kokią pasiūlymą pripažinti Rytų

Vokietijos valdžią;

apie Vietnamą, prašant Vakarų valstybes padėti šiam kraštui sunkioje kovoje už laisvę;

apie reikalą, kad vyriausybė kontroliuotų komunistų parti-

RYTINES Vokietijos karininkai aviacijos šventėje. Tik kraštinis (k.) yra vokiškoje uniformoje, o visi kiti rusai.

KALTI TIE, KURIE PROVOKAVO HITLERĮ

Heroiškai pasielgė tie, kurie rodė Hitleriui appeasementą

Time žurnale sujaudintai rašoma apie anglų istoriko A. J. P. Taylor knygą "The Origins of The Second World War". Sujaudintai, nes autorius Hitlerį ir jo žygius pažiūri visai priešingai, nei lig šiol į jį daugumas žiūrėjo.

Pvz. kai daugelis kitų autorių vaizduoja Hitlerį griežtų sprendimų ir veiklos žmogų, Taylor sako, kad Hitleris buvęs pasyvus. Jis esą ne pagrobė valdžią, bet laukė, iki ji bus jam patikėta ir perduota. Jis gynė savo tautos interesus tuo pačiu makiaveliškos politikos būdu kaip ir kiti jo laikų valstybininkai, norėdamas nusikratyti Versalio sutartimi ir grąžinti Vokietijai galybę.

Karo Hitleris tikrai nenorėjęs. Bet jis buvo kitų priverstas kariauti — "išprovokuotas", sakysim, Austrijos kanclerio Schuschniggo, Hitleris improvizavo invaziją į Austriją. Lenkijos užsienių reikalų ministris Beckas turėjęs tiek "arogancijos" vaidinti didelę galybę, kad įvilijo Angliją į kvailą apsigynimo paktą, kuris ir sukėlė antrąjį pasaulinį karą.

Vieni Hitleriui priešinosi, rodė rezistenciją, kiti ėjo į jį su appeasementu. Knygos autorius žiūri su simpatija į tuos, kurie rodė appeasementą. Miunchene Chamberlainas išgelbėjęs taiką ir pasitarnavęs apsisprendimo principui vykdyti, nes Čekoslovakijos dalis, gyvenama vokiečių, galėjo prisijungti prie Vokietijos...

Tokius vertinimus skaitydamas, matai, lyg autorius būtų

šios dienos politinius ir moralinius matus perkėles į Hitlerio laikus ir ėmęs vertinti Hitlerio žygius. Sovietai spaudė Suomiją, aiškindamies, kad dabartinė vakarų Vokietija "provokuoja" ir graso Sovietų Sąjungą "agresija". Indija aiškino, kad invaziją darė į Goa, negalėdama pakeisti Portugalijos "provokacijos" ir siekdama duoti Gojos žmonėms "laisvinimą". Tą pat sako Indonezijos Sukarno ir kt.

Jei toki motyvai laikomi pateisinimu šios dienos invazijom, genocidui, tai jie, pri-

taikyti Hitleriui, ir Hitlerį parodo balta.

Jei metus baigiant buvo valstybės vyrų dižugaujama, kad buvo "išvengta karo", nepaisant, kad Berlynas buvo padalytas siena; kad uoliai tylėta apie terorą Maskvos pavergtuose kraštuose, tai herojus buvo ir Chamberlainas, išgelbėjęs tiem metam taiką...

Hitlerio "reabilitacija" skamba lyg satyra mūsų laikam, kuri demaskuoja mūsų laikų degeneruotus matus, klampinančius pasaulį į gilesnį nerimą ir chaosą.

Ar tavo sūnus Jonas mokykloje turi vadintis John?

SPAUDA

Naujienose saus. 20 P. Orientaitė priminė polemiką Gimtojo Kalboje dėl vardų rašymo. Vienas autorius siūlė, kad lietuviai "angliškoje aplinkoje" savo lietuviškus vardus verstų angliškais atitikmenim, pvz. Jonas vadintųsi John. P. Orientaitė tam priešinosi. Ji sako, kad mums netinka anglišką vardą versti į lietuvišką, pvz. netinka Kennedy vadinti Jonu, jei jis yra John. Taigi "nekaitaliokime vardu, nes kiekviena tauta turi saviškus krikštavardžius — nesikesinkime į juos".

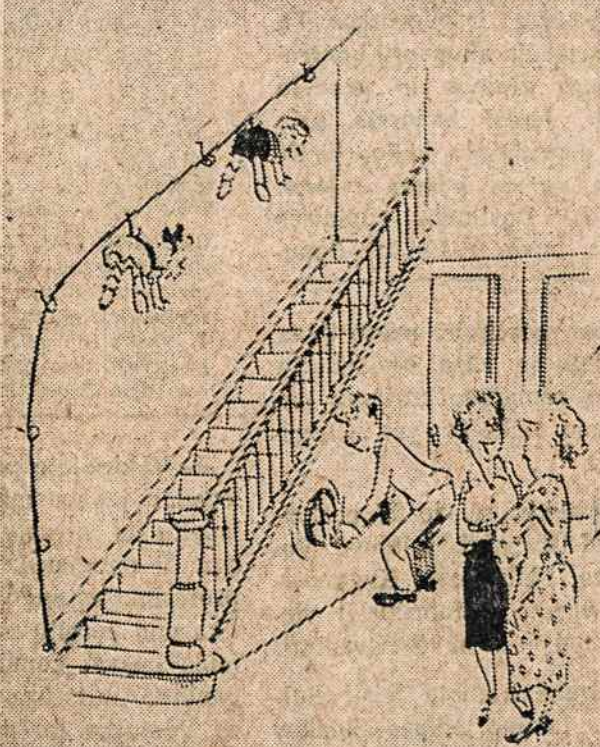
Autorė ypatingai gina vaikus nuo vardų pakeitimo. Argumentuoja:

"Vaikas nemėgsta ir nepajėgia abstrakčiai galvoti ar spręsti. Vardas, kuriuo jis šaukiamas nuo pat kūdikystės — tai jis pats! Tas vardas kaskart vis naujai sušvinta brangiomis vertybėmis, kai įgyjamos naujos patirtys, žinios ir dorybės. Vaikui

labai jautru išgirsti tariant: "O, Algis kasdien išmoka pamokas" arba — "Ne, Sauliukas niekad nesimuša", "Danutė visada mandagi". Taip tas vardas vaikui nuo pat pirmų žodžių pasidaro jo asmens, jo gerų ar blogų darbų viešas ženklas kakteje. Jis įpranta savo vardą gerbti, branginti, saugoti nuo negarbės. Taip šitame jautriausiame amžiuje jis įauga į savo vardą, kaip į visos savo dvasios išsiskleidimo ir žmogiško sąmonėjimo pumpurą... Todėl įvyksta bausis dvasios sužalojimas, jei vaikui mokykloje įteigiama atsakyti savojo vardo! Tavo vardas netinkamas,

negeras! Mesk tąjį ir rinkis kitą! Lygiai, kad sakytum: tu lig šiol buvai visai niekam tikęs, tu turi būti visai kitoks! Ir sunku besuprasti, kai tokį vaikų dvasios žalojimą vykdo mokykla. Doras pedagogas to niekad nedarytų.

Šitaip vaiko amžiuje padaryta vardo pakeitimo "operacija" palieka neišdildomą dvasinę žaizdą. Jei vardas, kuris nuo kūdikystės natūraliai įaugo jame kaip pagrindinis asmens tapatumas ir jo vertės ženklas, staiga išmetamas į šiukšlyną, tai nenuostabu, kad tokiame vaikui paskui lengva ir kitas vertybes paminti po kojų. Viskas darosi nepastovus, nebesvarbus".

TAIP Algis ir Saulytė mieliau eina miegoti...

DOVANŲ SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Siūlome neprilygstamą patarnavimą

Mes pastebėjome, kad per paskutinius šešis mėnesius žymiai padidėjo naujų klientų skaičius, kurių siuntinius mes išsiuntėme pirmu kartu. Tie naujieji siuntinių siuntėjai mūsų patarnavimu anksčiau nesinaudojo ir anksčiau pas mus nebuvo.

Daugelis naujų klientų atvirai pasisakė atėję pas mus todėl, kad buvo nepatenkinti savo ankstesnių siuntimų rezultatais. Keletas naujų siuntėjų mums pasakojo, kad jų ankstesnieji siuntiniai grįžo atgal iš užsienių, o priežastys to buvo — netaisyklingas dokumentų sudarymas ir įvairūs prasilenkimai su taisyklėmis. Kai kurie pasakojo, kad ankstesnių siuntinių gavėjai turėjo mokėti papildomus mokesčius, nes dokumentai nesutiko su daiktais tuose siuntiniuose.

Firma UNION TOURS įsteigta 1931 metais. Per 31 metų siuntinių siuntimo veiklą nė vienas mūsų išsiųstas siuntinys nebuvo grąžintas siuntėjui ir nė vienas siuntinys nedingo. Mūsų darbas nepalyginti tikslus, sąžiningas ir garantuotas. Mokesčiai už mūsų patarnavimą žemiausi. Mūsų 31 metų dovanų pakėtelių siuntimo patyrimas garantuoja skubų siuntinių pristatymą ir be jokių papildomų rinkliavų. UNION TOURS vienintelė Amerikoje firma, kuri duoda RAŠTISKAS garantijas, kad siuntinys bus pristatytas. Jei ir jūs buvote nepatenkinti ankstesniais siuntimo rezultatais, tai pasinaudokite mūsų neprilygstamu patarnavimu, atneškite (ar atsiųskite paštu) savo daiktus pas mus, ir jūs taip pat būsite sąžiningai, garbingai ir tiksliai patarnauti, o taip pat gausite pilną garantiją, kad jūsų dovanos bus tiksliai pristatytos į paskyrimo vietą per 5 ar 6 savaites.

Savo sandėlyje turime geriausias vilnones medžiagas, megstinius, įvairius skalbinius, nailoninius kailinius, vilnones skareles ir daug, daug kitų pagaiduojamų prekių žemomis urmo kainomis. Reikalaukite mūsų nemokamų kainaraščių.

Mūsų įstaiga atidaryta nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro; šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 4 valandos dieną.

UNION TOURS — 1 East 36th Street, New York, N. Y.

APLANKYKITE MŪSŲ SKYRIUS:
BROOKLYN, N. Y. — 974 Manhattan Avenue
CHICAGO 22, ILL. — 2219 West Chicago Avenue
LOS ANGELES, CALIF. — 344 North La Brea Ave.

Tel.: APplegate 7-0349 Sav. V. ZELENIŠ

BANGA TELEVISION

34-23 FULTON STREET BROOKLYN 8, N. Y.

Švenčių proga dovanos su kiekvienu pirkinium

Patogios išsimokėjimo sąlygos. Su nuolaida parduodame TELEVIJIZAS .... STEREO HI-FI .... FONOGRAFUS TRANZISTORINIUS RADIO. Didelės nuolaidos vokiškiems "Blaupunkt" Radio-Stereo aparatams.

Prekės garantuotos — Pristatymas greitas

Darbo valandos: kasdien iki 7 val. vak.; penktad. iki 9 val. vak.

WEISS & KATZ, INC.

187 ORCHARD ST., N. Y. C. Tel. GE 7-1130

DIDMENŲ IR MAŽMENŲ PREKYBA

DIDELIS PASIRINKIMAS AUDINIŲ

- vyrų ir moterų eilutėm, apsiaustam, suknelėm ir kt.
- Audiniai angliškos ir vietinės vilnos, šilko, medvilnės.
- Specialiai žemos kainos siunčiant audinius į užsienį.
- Mes padidinome savo patalpas, kad galėtume geriau patarnauti klientam. Prašome užėiti ir pasižiūrėti!

VILNONĖS MEDŽIAGOS JŪSŲ ARTIMIŠIEMS IMPORTUOTOS IR VIETINĖS

Vilnonės medžiagos kostiumams, paltais ir suknelėms. Taip pat šilkinės, maišytos, spalvotos, lovos užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai — Geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant paketus į Europą. Pamėginkite užėiti pas mus ir būsite patenkinti.

SUPERIOR PIECE GOODS CORP.

200 Orchard Street New York 2, N. Y. Tel. AL 4-8319

The Apothecary

LIETUVIŠKA TIKRA VAISTINĖ

Parduodame tikrai vaistus, išpildome gydytojų receptus ir turime visus gatavus vaistus. — Jei reik vaistų — eikit į LIETUVIŠKĄ VAISTINĖ — 382a W. Broadway, tarp E ir F gatvių, So. Boston. Telefonas AN 8-6020.

Sav. Emanuel L. Rosengard, B.S., Reg. Pharm.

Nuo 9 val. ryto iki 8 val. v. (išskyrus šventadienius ir sekmadienius)

HOLY LIGHT

BAŽNYTINIŲ ŽVAKIŲ DIRBTUVĖ
RELIGIOUS CANDLES OF EVERY DESCRIPTION

Sav. B. KUČINSKAS

35 So. 8th Street . . . . . Brooklyn 11, N. Y.
EVERgreen 7-2155 Resid. ILLinois 8-7118

PIRMAUJANTI DEŠRŲ PREKYBA NEW YORKE
VOKIŠKOS SPECIALYBĖS

SCHALLER & WEBER

Augščiausios kokybės produktai • Dabar pas mus galima gauti šviežios žąsienos • Mūsų krautuvėse geriausios dešros • Kelionei ir TV užkandžiai, kumpiai, įvairiausios mėšos ir kiti produktai • Užeikite — įsitikinsite!

6 DIDŽIULĖS KRAUTUVĖS 6

New Yorke — 1654 2nd Avenue — TR 9-3047
(Tarp 85 - 86 g-vių)
Ridgewoode — 56-54 Myrtle Ave. — VA 1-7068
Astoriijoje — 28-28 Steinway St. — AS 4-3210

Hempsteade — 310 Front Street — IV 3-5540
Flushing — 41-06 Main Street — HI 5-2552
Jackson Heights — 82-10 37th Avenue — DE 5-1154

DARBININKAS

Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August when published weekly.

THE WORKER (Title Copyright) By FRANCISCAN FATHERS
Eina nuo 1915 metų. 1951 sujungė AMERIKA, LDS
ORGANA DARBININKA ir LIETUVIŲ ŽINIAS
Second-class postage paid at Brooklyn Post Office

SUBSCRIPTION RATES
Domestic yearly \$6.00
Brooklyn, N. Y. \$6.50
Half year \$3.50
Foreign \$6.50

PRENUMERATOS KAINA
Amerikoje metams \$6.00
Brooklyn, N. Y. \$6.50
Pusei metų \$3.50
Užsienyje \$6.50

Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA. Vyr. red. S. SUZIEDĖLIS
Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy savo nuožūra. Nenaudoti straipsniai saugomi ir gražinami autoriams prašant. Pavardę pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako. REDAKCIJA ir ADMINISTRACIJA: 910 Willowby Ave., Brooklyn 21, N. Y. Tel.: GLenmore 5-7281

Vasario šešioliktoji

Minime nepriklausomos Lietuvos valstybės atstatymo sukakti ypatingomis sąlygomis. Sovietinio kolonializmo ir komunistinės diktatūros vykdytojai deda visas pastangas, kad kuo daugiau išnaudotų lietuvių tautą ir jos gėrybes, bet taip pat tie patys mūsų Tautos pavergėjai klastingai perša savo tariama broliškumą ir draugiškumą. Kremliaus valdovai žinodami, kad lietuvių tautos laisvės troškimo nepanaikins jėga ir kad pasitikėjimo nei draugiškumo neįgys prievarta, paskelbė viliojančią gerovės programą, žadėdami pralenkti net pažangiausias pasaulio tautas. Tuo tarpu nieks Lietuvoje nepagerėję. Priešingai, sažinės laisvės dar labiau suvaržyta, kunigai suimami ir baudžiami vien už tai, kad rinko aukas bažnyčioms statyti, o vienintelė kunigų seminarija pasmerkta likvidacijai, uždraudžiant jai priimti naujus studentus. Mūsų žmonės tebėra nustumti į vargą ir į nuolatine grėsmę netekti darbo, o tuomi pat ir teisės pasilikti krašte. Žemės ūkio krizei besiplečiant, kolūkiečiai ypatingai pergyvena baimę netekti žemės sklypelių ir gyvulių, kurie buvo jų pagrindiniu maistu ir išgyvenimo šaltiniu. Ne vienas jų jau buvo priverstas išvykti iš Lietuvos kitur duonos karnio ieškoti.

Į išstumtųjų vietą yra atgabenta nemaža rusų specialiųjų rusifikacijos uždaviniams vykdyti. Net prekybos ir pramonės įmonių, kurių steigimą Maskva išgarsino, kaip nepaprastą komunistinio režimo laimėjimą, buvo panaudotos tam, kad pritrauktų daugiau maskolių, kaip tariamai būtina reikalingų specialistų, kurių neva nesą krašte. Iš tikrųjų, atgabentaisiais rusais siekiama sustiprinti ru-

siškas elementas Lietuvoje ir išlošti rusų kalbos, kaip pagrindinės, vartojimas viešajame gyvenime. Kur atsiranda bent vienas rusas, visi turi kalbėti rusiškai, o tu atėjūnų vis daugėja. Šios nutautinimo pastangos parodo sovietinio kolonializmo tikruosius imperialistinius tikslus, kuriems pasipriešino net kai kurie pačių komunistų valdomi kraštai.

Broliai ir Sesės laisvėje! Rusifikacija yra naujas mūsų tautai naujovis. Pasinaudodami Nepriklausomybės šventės proga, panaujinkime savo ryžtą drąsiau ir plačiau atskleisti pasauliui sovietinį kolonializmą ir Maskvos ekspansijos tikslus. Suglaudinkime gretas vieningai kovai už tautos teises, laisvę ir jos ateitį, kad ji vėl galėtų tvarkytis kaip tinkama savoje nepriklausomoje valstybėje. Nepriklausomybės reikalui lietuvių tauta jau seniai yra apsisprendusi, tik Sovietai neleidžia jai tąja teise pasinaudoti. Šiuo metu, kada laisvo apsisprendimo teisė yra pripažinta visoms tautoms ir kada laisvės judėjimas yra pasiekęs net nuosaliausius žemynų pakraščius, tuo labiau reikalaujame Jungtinėse Tautose, vyriausybių suvažiavimuose, tarptautiniuose suvažiavimuose ir susirinkimuose, per spaudą ir per radiją Lietuvai laisvės ir sovietinio kolonializmo pašalinimo. Vakarų ir mūsų visų gerovė, saugumas ir ateitis pareis nuo to, kaip greit ir kiek jie ir mes padėsime Lietuvai ir visoms sovietų pavergtoms tautoms atgauti laisvę.

Broliai ir Sesės Lietuvoje! Nenuleiskite rankų, nepaisydami, kaip Kremliaus tarnai bėdeltų. Tamsiausia būna prieš aušrą. Toji tamsa betgi yra laikina. Dienos šviesa visvien išauš. Istorija dar nežino priešpaudos, kuri būtų amžius tvė-

Simeonas sosto neatsisako

Kraštas, už kurio laisvę kovojo ir lietuviai

Bulgarij lakūnas — šnipas, nukritęs Italijoje, priminė kraštą, kuris amerikiečių didžioje spaudoje gana retai užsimenamas. Tuo tarpu ir tame krašte žmonės kenčia laukdami atmainos, o Ispanijoje gyvena išvytasis karalius Simeonas II, kuris nuo savo sosto ligi šiol nėra atsiskales. Gyvena užsidaręs. Tik tai pasklidus žiniai, kad tuokiasi su ispane Margarita Gomez - Acebo, kuri taip pat nukentėjo nuo komunistų, žurnalistai prie jo priėjo ir išgriebė keletą žodžių apie jį patį ir jo pavergtąją tėvynę — Bulgariją.

ISTORIJA KAIP MARGAS ... TAUTINIS DRABUŽIS

Tautiniai drabužiai Bulgarijoje plačiai vartojami vyrų ir moterų, ryškių spalvų, labai margi, kaip ir bulgarų tautos kilmė bei praeitis. Nors tai slavų tauta, bet savo gyslose turi maišytą kraują, kurį jai davė ir mongolai (hunai, turkai), ir graikai su romėnais, ir germanai (gotai), ir pabaltiečiai. Dr. J. Basanavičius, kuris Bulgarijoje yra išgyvenęs apie 25 metus (Lom Palankoje ir Var-

rusi. Ateis galas ir Maskvos pastangoms jus rusinti, išnaudoti ir laikyti pavergtus, beteisius ir pažemintus. Netikėkite sovietinių agentų apgaulingiem gerovės ir draugiškumo pažadam. Tai sena jų klaida. Jei jūsų pavergėjai siūlo jums šviesesnių dienų ir draugiškesnių santykių, teišsinešdina iš kur atvyke ir tenekliudo jums laisvai šeiminkauti savajam krašte, kurti savas tautines vertybes ir institucijas ir siekti geresnių dienų. Draugiškumas ir gerovė yra galimi tik laisvėje. Jūs ir mes laisvės siekiame ir ją tikime. Tas mūsų tikėjimas yra visuotinis, nesugriaunamas ir nepakeičiamas. Šiuo tvirtu tikėjimu, ryžtu ir ištverme laimėsime Tautai ateitį ir laisvės rytojū.

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas: Dr. Antanas Trimakas, pirmininkas,

Juozas Audėnas, vicepirmininkas, Jonas Stiklorius, sekretorius

noje), stipriai įrodinėjo trakišką lietuvių kilmę. Lietuviai esą atsikėlę nuo Dunojaus — nuo dabartinės Bulgarijos.

Istorija bulgarų irgi margą: valdė jie kitus ir kiti valdė juos. Geriausi laikai buvo nuo devintojo ligi tryliktojo amžiaus, kai bulgarai valdė palei Juodąją jūrą didelius plotus nuo Dniepro iki Bosforo sąsiaurio ir Aigėjo jūros. Tokia didelė valstybė buvo karaliaus Simeono I laikais (888 - 927). Krikščionybę priėmė dar jo tėvas Borisas I (864), kuris prigludė slavų apaštalus brolius šv. Kirilą ir šv. Metodijų. Savo žydėjimo laikus Bulgarija išgyveno valdant karaliui Jonui II (1218-1241). Nelaimė ir nelaisvė atėjo su turkų invazija (1393). Turkai valdė ir slėgė bulgarus apie 500 metų. Tai žymu ir dabar: iš pusaštunto milijono gyventojų stačiatikių apie 800,000 yra muzulmonų.

SIMEONAS su savo sužadėtine Margarita Gomez-Acebo. Simeonas yra mėgėjas lėktuvų modelių.

LIETUVIŲ KRAUJAS BULGARŲ LAISVEI

Slavų sukilimas nuo Juodmaro krašto, kaip Maironis dainavo, prasidėjo devynioliktojo amžiaus pabaigoje. Tada pakilo bruzdėjimas prieš turkus visuose Balkanuose, sujudo ir bulgarai. Rusija, kuri tebeslėgė ir kaunkino Pabaltijo tautas, dėjos laisvės trokštančiųjų užtarėja, vaduotoja iš "muzulmonų jungo". Iš tikrųjų, priešus prie Baltijos jūrų plačiu ruožu (Lietuvos ir Lenkijos padalijimas 1795), rusam dar rūpėjo prasiūsti ir visu Juodmaro krantui ligi Viduržemių marių. Karui su Turkija kilus (1877) ji tenai varė ir mobilizuotus lietuvius, kurių nemažai žuvo prie Pleveno, Bulgarijoje. Bulgarija buvo iš turkų nelaisvės išvaduota (1879) ir paskelbta kunigaikštija, bet kunigaikštį patastyntas rusas; daug taip pat buvo rusų kariatinių ir valdi-

Bulgarijos karalius Borisas III, karalienė Giovanna, jų duktė Marija ir vienerių metų Simeonas 1938 m. Dešinėje — Simeonas JAV karo mokykloje Valley Forge, Pa, 1958 m.

ninkų. Vėliau jų nusikratyta, išrinkus kunigaikščiu vokiečių.

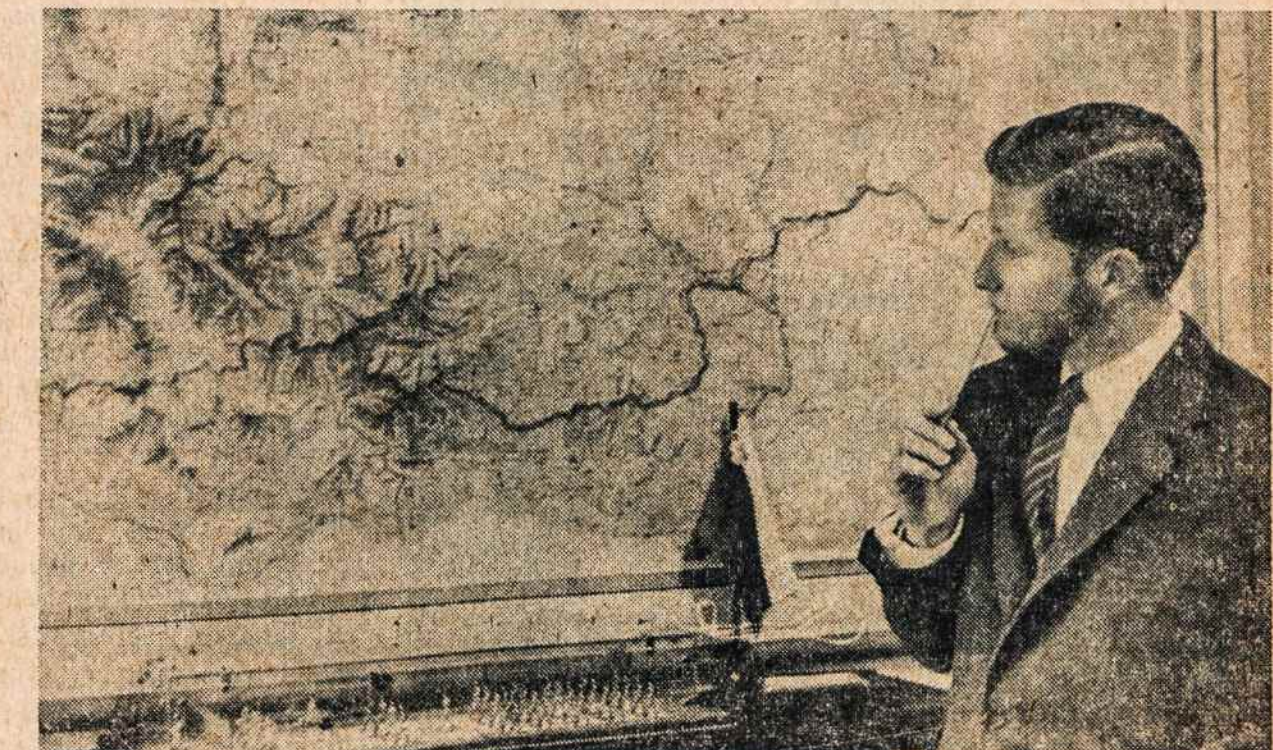
Dr. Jonas Basanavičius atvyko į Bulgariją 1879, kai buvo įsteigta prorusiška kunigaikštystė. Jis pasiūlymo iš Rusijos nenorėdamas jos gilumoje atitarnauti už stipendiją, kuria naudojosi studijuodamas medicinos mokslus Maskvoje. Jei tada Bulgarijoje būtų turėję įtakos bolševikai, o ne caro laikų rusai, dr. J. Basanavičius vis tiek būtų buvęs suimtas ir atsidūręs Sibire. Tai šoks toks skirtumas tarp anų ir mūsų dienų.

TARP AŠIES IR KŪJO

Bulgarija 1908 pasiskelbė nepriklausoma karalija. Karaliu — caru tapo vokiškos kilmės Ferdinandas I. Jis turėjo nemažai konfliktų su visais sąjūdiniais — Turkija, Graikija, Serbija, Rumunija. Rusam ypač remiant serbus, Ferdinandas pirmojo Didžiojo karo metu (1914) susidėjo su Austro-Vengrija ir Vokietija arba vidurinės Europos ašimi. To karo metu ir vėl nemažai lietuvių, paimtų į Rusijos kariuomenę, laipiojo po Bulgarijos kalnus ir braidė jos lygumomis. Mūsų senesnių veikėjų tarpe yra dar gerai prisimenantųjų tas pažintis su bulgarų tauta.

Antrojo pasaulinio karo metu Bulgarijos karalius Borisas III vėl buvo susidėjęs su Vokietija. Leido laisvai įgyjuoti vokiečių nacių kariuomenei, dalyvavo okupuojant Graikiją ir Jugoslaviją, paskelbė karą Anglijai ir Amerikai, tačiau nepuolė Sovietų Rusijos, nei bolševikai nelietė Bulgarijos. Padėtis buvo tokia, kaip ir Toluose Rytuose japonų su bolševikais. Bolševikai savo jėgas taupė pokariniam laikotarpiui, tykodami pulti ir "draugus" ir nedraugus.

Norėdamas Bulgariją priversti pulti Sovietų Rusiją, Hitleris pasikvietė Borisą III ir Rytus marškinius, mano paties, nes turėjau 2 poras, ir nuvedė į tardymo kambarį. Kadangi stovėti buvo sunku, o sėdėti taip pat negalėjau, tai paguldė ant sofos ir pradėjo tardyti. Tardymas truko apie 3 valandas. Buvo klausinėjama, ką aš kalbėjau prieš tarybų valdžią, kodėl esu nepatenkintas. (Bus daugiau)

SIMEONAS prie Bulgarijos žemėlapių savo kabinete, kur susieina pasitarti kovotojai už krašto išlaisvinimą.

MATAS UDELIS

Keleivis iš Kauno

(8) Turiu pasakyti, kad tuomet Lietuvos miškuose buvo tikrų kovotojų dėl laisvės, bet buvo ir tokių, kurie tik dengėsi partizanų vardu. Tarp tokių, matyti, buvo ir Leonas Virkietis, kurio pavardė tik vėliau sužinojau. Virkiečio pavardė pradėjo skambėti Saugumo Rūmų rūsyje, o vėliau — kalėjimo kameroje. Daug kas per Virkiečio kaltę atsidūrė kalėjime, o vėliau buvo išvežti į Sibirą.

Dar būdamas laisvėje, girdejau, kad Kaune, Zaliakalny, buvo nušautas rusas majoras. Kalėjime sužinojau, kad Virkietis buvo užėjęs pas žmogų, kuris sakėsi esąs "Amerikos pilietis". Ten Virkietis merginotis jo dukrai. Išgirdus beldžiantis jį duris, atidaryti nuėjo ne šeiminkas, o Virkietis, kuris paleido septynis šūvius į karius, nukaudamas jį vietoje. Kiti du pabėgo. Virkietis, užuot pasprukęs, užbėgo ant aukšto ir už kamino pasislėpė. Namas buvo apsuptas, o Virkietis pagau-

tas ir nugabentas į Saugumą. Kalėjime atsidūrė ir visa šeima — tėvas, motina ir duktė. Apie tą įvykį man pasakojo pats tėvas.

Virkietį išvedus iš kambario, jie visi manęs klausė, koks gi tikslas Virkiečiui meluoti. Į tai aš nieko negalėjau atsakyti. Tada prisipyrė klausė, kur yra partizanų štabas. Į tai kito žodžio neturėjau, o tik — nežinau.

Tada prasivėrė durys ir įėjo dar vienas papulkininkis. Visi keturi buvo aukšto ūgio, stipraus kūno sudėjimo, apie 40-42 metų. Visi keturi priėjo prie manęs, pasiguldė. Du užgulė ant sprando, vienas ant kojų, o ketvirtas pradėjo plakti. Pasikeisdami mušė mane gumine žarna. Iš pradžių buvau pradėjęs smarkiai rėkti. Jie įjungė radiją visu garsu. Su mažom pertraukom mušė iki 5 val. ryto. Muša, iki šiamonės netenku. Atsineša kibirą vandens, aplieja, ir kai atsigauanu, pradeda vėl klausinėti ir mušti, spardyti, spiaudyti, kolyti.

Prisiminiau, kai mūsų šeimoje, dar jaunam esant, susirinkdavome visi — aš, brolis, dvi seserys, motina. Gavėnios metu giedodavom giesmę: "Jėzų Kristų Judošius žydams kad pardavė ... Mušė, pešė, ant kaklo lenciūgą užnėrė".

Ir mane mušė ir pešė, tik trūko lenciūgą užnerti. Nors prašiau, kad užmuštų, bet jie man atsakė: "Mes tavęs neužmušim, bet ir gyventi neduosim. Išvesim į Sibirą. Dar tu mum padirbėsi trejetą, ketvertą metų. Paskui pats pastipsi. Mes tave nuteisim 10 metų, ir žinok, kad jau tau Lietuvos daugiau niekad neprisie matyti!"

Apie 5 valandą ryto pašaukė palydovą, ir tas mane išsivedė. Eiti pats neturėjau jėgų. Iš vienos pusės laikė palydovas, o iš kitos rėmiausi ranka ir turėklus. Duris pravėrus, čia pat ir nuvirtau. Kameros draugai padėjo nuo durų pasitraukti.

Dabar buvau įgrūstas didesnėn kameron, kurioje su manim buvo virš 25 žmonių. Čia buvo keli Lietuvos kariuomenės karininkai ir daug kitų inteligentų. Paprastai kalėjime ir čia, Saugume, šeštą valandą ryte kalinius kelia ir išleidžia nusiprausti ir atlikti savo reikalus. Mūsų kameroje buvo labai tvanku. Kameros langus

sudarė keturkampiai ir kūbiniai stiklai, nepermatomi, lygūs su šaligatviu. Tų kūbikų vienas buvo išimtas, per kurį mes gaudavom oro.

Kameros durims atsidarius, visi bėgo tekini į ruošą. Aš, pajutęs gryno oro srovę, buvau bekylas taip pat eiti, bet tuojau vėl sukritau ir galvą pataikiau į stalo kampą. Prie akies prasivėrė didžiausia skylė, apsiliejau kraujais ir netekau sąmonės. Po kiek laiko atsipeikėjau. Buvau visas kruvinas. Visi marškiniai ir veidas. Mano kameros draugai, matydami, kad aš šiek tiek apsiraminęs, pradėjo manęs klausinėti, kur aš buvau visą naktį. Užuot atsakymo, parodyčiau sumuštą kūną. Visi kameroje net aiktėlėjo. Visas kūnas nuo juosmens iki kelių buvo juodas kaip anglis. Žemiau kelių — atskiri sumušimo ženklai. Nupasakojau, kur aš buvau ir kaip su manim buvo elgtasi.

Po 9 val. ryto prasivėrė kameros durys, pasirodė mano palydovas ir liepė eiti į tardymą. Bet pamatęs mane aptekusį kraujais, uždarė duris ir pasiūlymo. Po kelių minučių sugrįžo atgal su vienu iš mano jau minėtų papulkininkių. Sis klausė: "Tai ką, tyčiom taip padarei?". Jam pradėjo aiškinti mano kameros draugai, kaip iš tiesų buvo.

MOTERŲ PASAULY

GAUDIMANTĖ — MOZŪRŲ KUNIGAİKŠTIENĖ

Mozūrai buvo viena iš pagrindinių lenkų tautos giminė, padėjusių susikurti Lenkijos valstybei, nors kuri laiką sudarė atskirą Mozūrijos kunigaikštiją su sostine Plocko mieste. Kėvodami dėl savo nepriklausomumo, mozūrai vienu metu (1122-73) valdė visą Lenkiją ir jos senąją sostinę Krokuvą. Vėliau trumpam Krokuvą buvo užėmęs mozūrų kunigaikštis Konradas, 1241-41, lietuviams gerai žinomas iš to, kad jis atsikvietė pagalbon kryžiuočius (1230). Mat, iš vakarų, nuo Baltijos marių, mozūrus stipriai puldinėjo prūsai, o iš pietų — jotvingiai.

Mozūrai buvo lenkų giminė, gyvenusi dešiniajame Vyslos krante, kuri tiesiog susisiekė su lietuviais. Jotvingiai yra žuvę kovoje su mozūrais ir jiems talkinisiais Haličo rutėnais. Keršydami už jotvingius, lietuviai 1261 metais, karaliui Mindaugui valdant, buvo užpuolę ir sudeginę mozūrų sostinę Plocką.

Traidienio laikais (1270-1282) — jo metu Lietuvos valstybė buvo dar platesnė, negu karaliaus Mindaugo — mozūrai sunkiai bepajėgė spirts lietuvių puldinėjimam. Viduje jie buvo taip pat suskilę. Lietuviai galėjo visą Mozūriją užkariauti, bet Traideniui buvo daug rūpesčių su Livonijos kalavininkais ir Prūsijos kryžiuočiais. Su mozūrais buvo sulygta taika, prašant mozūrų kunigaikščiai Boleslovui II (1263 - 1313). Taika buvo sutvirtinta vedybomis.

Pirmoji istorijoje žinoma lietuvaitė, nutekėjusi į Mozūriją, buvo Traidenio duktė Gaudimantė. Krikštas ir vedybos atliktos Plocke 1279; pasikrikštijo Sofijos vardu. Lietuvišką kunigaikštienės vardą ir kilmę užsimena tik Krokuvos pranciškonų užrašai; ją vadina Gaudemunda Lithuana. Žymiai vėliau rašęs lenkų kronikininkas Jonas Dlugošius taip pat pažymi lietuvišką kilmę, bet temini Sofijos vardą. Apie ją atsiliesia labai gražiai: tai buvusi garbinga, didelio maldingumo, pasiaukojimo moteris. Dar vėlesni istorijos šaltiniai Mozūrijos kunigaikščių eilėje Gaudimantę sumaišo su jos uošve, Boleslovo II motina Predislava.

Kiek ilgai ji Mozūrijoje gyveno, neaišku: vieni skaito tik devynerius metus, kiti — 34. Mirdama paliko du sūnus, iš kurių vyresnįjį krikštijo vyro vardu — Boleslovu, o jaunesnįjį savo tėvo vardu — Traideniu. Tuo būdu lietuvišką vardą įjungė į lenkų kunigaikščių eilės. Ir tai rėdo Gaudimantę buvus savarankaus, tvirto būdo.

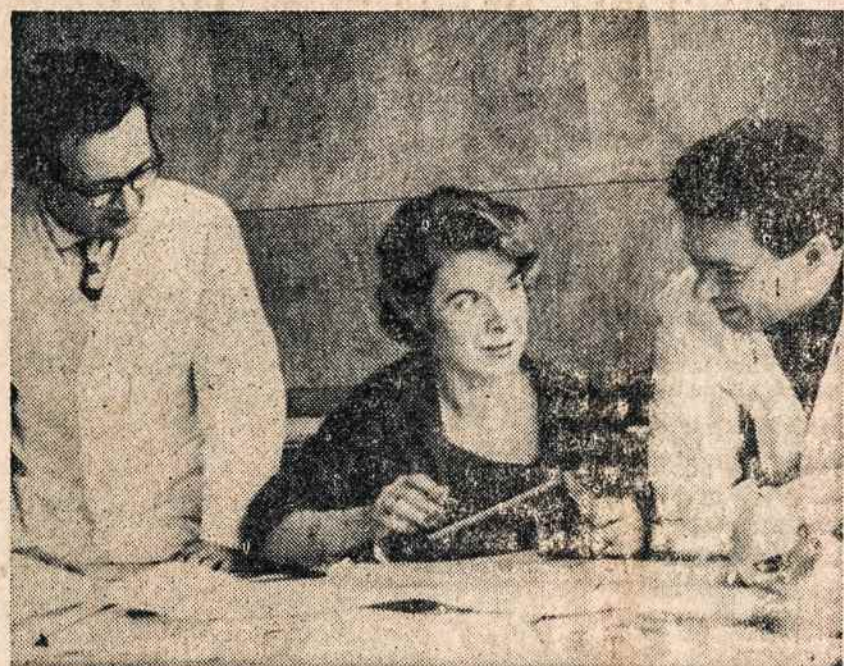
Gaudimantės pradėti vedybiniai santykiai su mozūrais buvo tęsiami ir toliau, kai į Mozūriją tekėjo Gedimino ir Kęstučio dukros.

Suž.

Išradimas jaunavedžiam

Danų architektas N. A. Joergensen, kurio specialybė yra namų vidaus įrengimas, sugalvojo tokius baldus, kurie užima nedaug vietos ir gali būti lengvai perstatomi bei vartojami įvairiems reikalams. Tuos baldus sudaro stalias, dvi kraipomos kėdės ir pailgas medinis suolas (sofa) su keturiom keturkampėm pagalvėm, kurios gali būti išdėstomos grindyse kaip kėdės. Naktinį iš tu pagalvių burmistro, augina kelerių metų dukrelę. Atostogaujant tiktai žiemomis.

Architektė Sigrid Kressmann.

ARCHITEKTĖ Sigrid Kressmann.

Berlyno miestą atstato moteris

Vakarinio Berlyno negalėtum ne palyginti su rytiniu, komunistiniu. Komunistų pusėje daug kur teberioško griuvėsiai. Užuoat statę namus, jie pastatydino už milijonus markių aklą sieną. Komunistai Berlyną terorizuoja ir skaldo, o ne jį stato.

Vakariniame Berlyne tarp miesto statytojų architektų yra ir viena jauna moteris Sigrid Kressmann-Zschau, 33 metų, mokslus baigusi prieš 10 metų. Ji turi savo biurą su vienuo-

lika tarnautojų — daugiausia braižytojų. Jauna architektė yra pastatydinusi daug namų ir gyvenamųjų sodybų (namų grupės). Sigridos statomi namai vis kuo nors skiriasi, neseka vienu stiliumi. Prižiūredama statybą, ji visada mandagiai kreipiasi: "Būkite malonus, tą ir tą pataisyti, pakeisti". Tokie jos kreipiniai vykdomi mieliau už griežtus vyrų įsakinėjimus. Yra ištekėjusi už Kreuzbergo burmistro, augina kelerių metų dukrelę. Atostogaujant tiktai žiemomis.

AMERIKIEČIŲ ŠEIMA STATISTIKOS VIDURKYJE

Statistikai, kaip žinote, savo davinius skelbia vidurkiais (average). Ir štai jums pavyzdys: Amerikos motinos vidutiniškai turi 2,2 vaikus. Kadangi vaikas yra vienetas, o ne trupmena, tai nė viena šeima Amerikoje neturi 2,2 vaikų, o 1-2-3-4-5 ir taip toliau. Bet statistika sudeda visus vaikus krūtinės ir padalina iš visų šeimų — tada ir išėina vidurkis: du vaikai ir penktadalis ...

Imkim kitus pavyzdžius. Kas dieną vedybų vidurkis yra 4,000 porų. Tai reiškia, vienomis dienomis, ypačiai savaitgaliais ir pavasariais, būna daugiau vedybų negu 4,000, o kitomis dienomis ir kitu laiku — mažiau. Nuotakų amžiaus vidurkis maždaug 20 metų, o vyrų — 22. Noras tekėti mergaites kursto jau 16 metų, o berniukus vesti — nuo 18. Bręsdami berniukai darosi ramesni, mergaitės vis neramesnės. Joms labai rūpi, kad jų vidurkis neprašotų 25 metų.

Po dviejų maždaug metų susilaukiama sūnaus arba dukters. Žymiai dažniau pasitaiko pirmasis sūnus. Sūnaus susilaukus, greičiau laukiama dukrytės, gi pirmąją dukrytę besidžiaugiant, antrasis kūdikis truputį ilgiau lukteri. Bet tai ne taisyklė, o tik vidurkis. Antra-

sis kūdikis pagal vidurkį atkeliauja maždaug po pustrėčių metų, o tretysis — po trijų. Vidurkis sako, kad Amerikoje namų stato ir perka dar negimę arba vos gimę vaikai. Tai reiškia, kad tėvai daugiausia namų įsigyja į antruosius metus po vedybų. Tačiau didžiausios šeimos pajamos būna tada, kai vyro amžiaus vidurkis yra tarp 45 ir 54 metų. Nevartotas, naujas automobilis labiausiai pageidaujamas ir perkamas tarp 35 ir 44 metų. Amerikiečių statistikam yra

dar patalkinę kruopštūs vokiečiai, kurie apskaitė tokius dar vidurkius: žmonos ilgiau už vyrus gyvena 5 metais, sudėvi 583 skrybėlaites, nusiperka 369 sukneles, į kiną suvaikšto 3206 kartus, indus plauina tiek laiko, kad susidaro 4 metai, o telefonu prakalba 3 metus. Dėl tų visų rūpesčių, supykusi, 18 kartų pagraso vyrui, kad jį pames. Bet tam nereikia tikėti. Greičiau pameta tie vyrai ir moterys, kurie mažiau gąsdina, bet daugiau reikalauja, negu kitam gali duoti.

C. S. P.

KUO GI aš apsiirengsiu, jei neperki man naujos suknelės?

SADUTE

Nuotr. B. Kerbelienės

Išlaikykime lietuviškas pavardes

Lietuvių kalba yra tokia lanksti ir turtinga, kad jai nereikalinga pavardinių priedėlių "ponia" ar "panelė", norint pasakyti, ar kuri moteris yra ištekėjusi ar dar netekėjusi. Taip pasakoma pavardės galūne: Vabalaitė, Skersytė, Milčiūtė; Vabalienė, Skersienė, Milčienė ar ba Milčiuvienė. Jei pavartojami anie priedėliai "ponia" ir "panelė", tai jie tereiškia mandagų kreipinį.

Kai moteris yra jau pagyvenusi, bet neištekėjusi, jai "panelės" kreipinys lyg ir netinka. Dar nepriklausomoje Lietuvoje buvo keliamas balsas: jei keliolikos metų jaunuolis pavadinamas "ponu", o ne "ponaičiu", tai kodėl vyresnės moters nevadinti "ponia", pvz. ponia Elena Vabalaitė. Bet toks kai kurių moterų pageidavimas neprigijo. Be to, buvo atkreiptas dėmesys, kad priedėliai — ponas, ponia, panelė — yra slaviškos (gudų, lenkų) kilmės ir reikėtų juos keisti lietuviškais atitikmenimis. Bet jų taip ir nerasta tinkamų.

Seniau tie priedėliai ir kreipiniai taikyti turtingiems ir kilmingiems asmenim ne tik Lietuvoje, bet ir kituose kraštuose: rusų — gospodin, gospoza — barynia, baryšnia; lenkų — pani, panna; vokiečių — Herr, Frau, Fraulein, prancū-

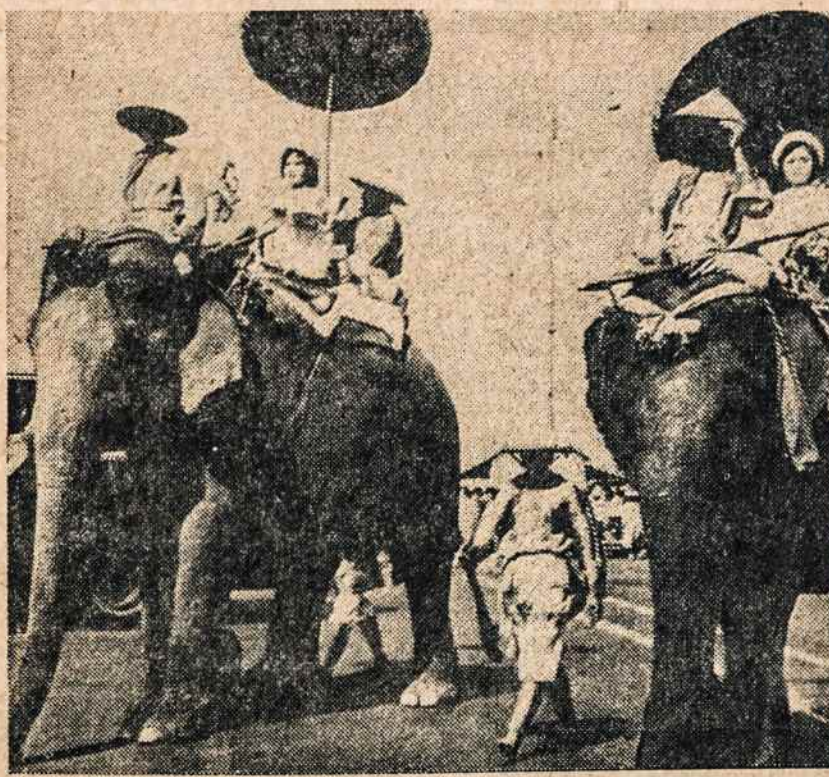
zų — Monsieur, Madame, Mademoiselle, italų — Signore, Signora, Signorina ir tt. Vėliau jie paplito plačioje visuomenėje, pasidarė įprastais, privalomais mandagumo kreipiniais, atsijusiais nuo senojo barbariškumo. Tik bolševikai, visa savaip darydami, apšaukė tai "buržuazine atgyvena", įvesdami greitai nusivalkiojusius "tavaraiščius", "draugus", "kameradus" ... Laisvajame pasaulyje nieko kito nereiškia, kaip pažymėjimą, jog esi komunistas arba jų simpatikas.

Amerikoje senieji mūsų ateiviai, kilę daugiausia iš lietuviško kaimo, išsivežė įsitikinimą, kad kreipiniai ponas, ponia, panelė tetinka "baltarankiam" dvarininkam, miestiečiam, inteligentam, valdininkam. Mat, Lietuvos kaimiečiai savo tarpe tevartojo grynus vardus ir pavardes. Tačiau Amerikoje tie senieji lietuviai lengvai prisiėmė tokį patį angliškąjį kreipinį — Mister, Mistress, Miss, sutrumpintai Mr., Mrs., Miss. Ir tai neatrodo nei poniška nei buržuiska net ir tiems lietuviams, kurie dedasi su komunistais.

Be to, Amerikos lietuviai pradėjo vyriškinti moterų pavardes. Kai prie jų nepridedama priedėlio Mrs. ar Miss, tai tik iš vardo gali žinoti, jog tai moteris, bet nesužinosi, ar jau ištekėjusi, pvz. Ona arba net Ann Vabalas. Lietuviškai ausiai neįprasta moters vardą jungti su vyriška pavarde. Taip ir prašosi sakyti Ona Vabalaitė arba Ona Vabalienė. Taip ir darykime, palaikydami lietuviškas tradicijas, savos kalbos taisykles ir aiškumą. Galima išsiversti ir be "ponios ar panelės" ir be "miss" ar "missis" ir tiksliai pasakyti, jog dar netekėjusi ar jau ištekėjusi. Jei kam prireikia vyriškų pavardžių darbe ar dokumentuose, tiek to. Tačiau lietuviškoje spaudoje ir kalboje išlaikykime gražias ir reikšmingas lietuviškas moterų pavardes.

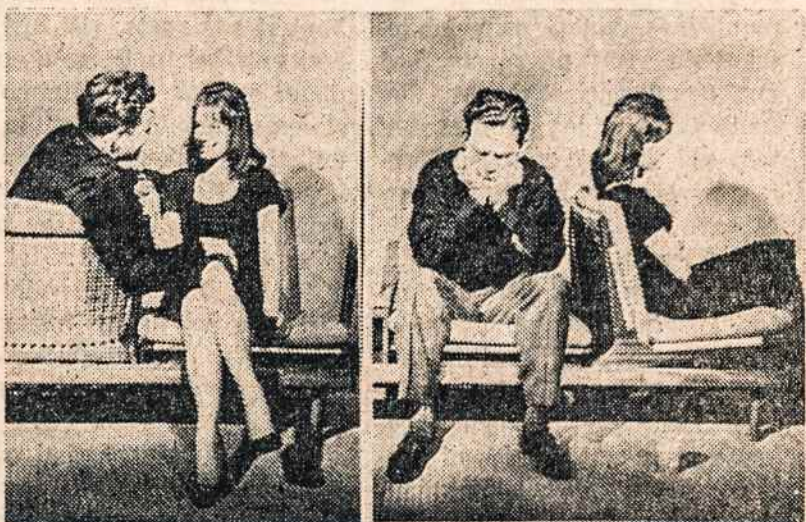
PRAKTIŠKA vasarinė skrybėlaitė.

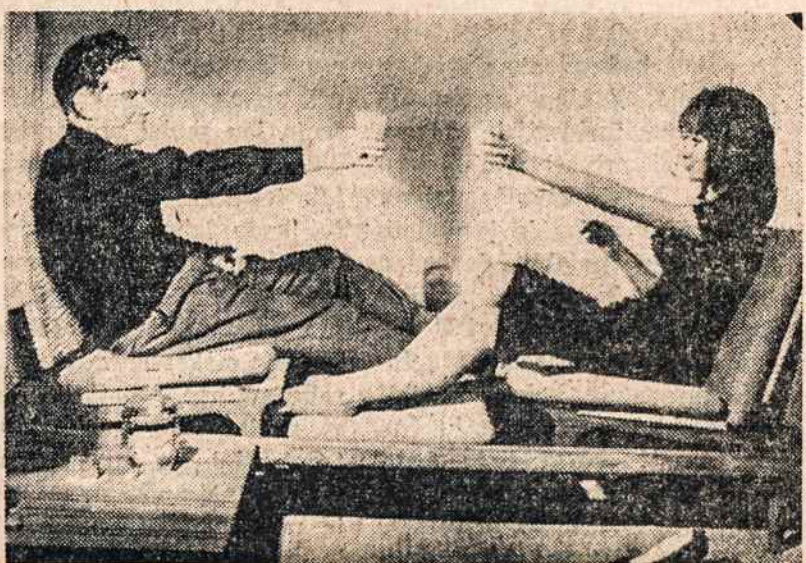
VIETNAME, kuris dabar puolamas komunistu, mergaitės kasmet surengia drabulių jotynes priminti pasakojimui, kaip senais laikais dvi seserys Trong išvijo priešą, išvedusios kovon drabulių bandą.

UZ MOSŲ ateities laimę...

AR TU mane tebermyli? ... Ne, aš pykstu!

TEGUL vėl bus taika!

DANGUN PARIESTA NOSYTE

Viename pobūvyje pastebėjau, kad esu visiškai atsilikusi nuo mados. Mano nosis yra klasinė, su nedideliu kalneliu, kaip seniau būdavo graikų ir romėnų. Gi dauguma moterų turi padailintas nosytes, nedidutes, su pariestu galiuku dangun. Sutariau su daktaru, kad ir mano nosiai duotų dangišką išvaizdą. Pasakė kainą ir paskyrė kosmetinei pataisai dieną. Vienas teliko man rūpestis — iš kur gauti pinigų.

jai atsitikti? Ji pasidarė tokia nerami, tokia permirkusi, kad nebuvo nė kalbos apie kosmetinę pataisą. O nuskirta diena artėjo. Prisiminiau, kad tokiais atvejais, kada reikia dažnai griebtis nosinės, gera yra kuo nors sušildyti. Susiradau padugnes romo, prisunkiau gerą stiklą ir ... į sveikatą. "Tai atsisveikinimas su tavim, tu nosies balneli! Pradingsi, ir nosis bus riestutė, visai moderniška, o ne romėniška! Na, į sveikatą!"

SUMERŲ (dabar Irako) gražuolės nosis prieš 3000 su viršum metų.

Bėgiodama ir skaičiuodama, ką turiu ir ko dar trūksta, pajutau, kad mane suėmė čiaudulys. "Negi bus mano nosytė susijaudinusi dėl to, kas turėjo

Dingusi legenda Sahara, Afrikos dykumos ir jos gyvenami pakraščiai bei oazės, turi 546,221 gyventojų, iš kurių 272,917 yra vyrų ir 273,304 moterų. Moterų tik 387 daugiau. Seni pasakojimai, kad aplink Saharą muzulmonai vyrai turi daug pačių, nebetenka pagrindo.

Norėjau dar atsidžiaugti neteksima nosele. Kai pasižiūrėjau į veidrodį, vos neaplipau: "O jurgutėliau, gi visa raudona, kaip neprisirpusi slyvai". Tik pakilimėlis buvo truputį balsvas. Ir jis gražus. Argi turiu jį pašalinti? Ne, reikia dar pagalvoti. Kas žino, gal už metų kitų vėl bus tokia mada, kad riestos nosytės bus taisomos į nedideles kupreles? Antra vertus, nesu tokia jau idealistė, kad uostyčiau padanges. Padugnės to romo jau baigėsi, bet aš lašeli dar išsunkiau ir ... į sveikatą už romėnišką, klasišką nosį. Dar kartą stipriai nusičiaudėjau ir pasikambinau klinikai, kad sutartą dieną neatvyksiu. Niekada! Ir man pasidarė taip gera, taip ramu, kaip niekadoms. G.F.

Balfo veikla 1961 metais

Balfo organizacija tvarkosi fiskalinius metais, t. y. nuo liepos 1 iki birželio 30, tačiau Balfo Centras statistikos reikalingam suveda davinius ir kalendorinius metais.

1961 metais Balfo Centre buvo 79,218 dolerių pajamų ir padaryta 75,226 doleriai išlaidų. Didžioji aukų dalis atėjo iš Balfo skyrių. Specialiai Vasario 16 gimnazijai buvo surinkta ir persiųsta 23,301. 1668 nariai užsimokėjo nario mokesčių. Be pinigų, metų bėgyje Balfas parūpino virš pusės milijono svarų maisto bei surinko per 34 tūkst. svarų rūbų, kurie buvo padalinti tremtiniam V. Vokietijoje.

Balfo šalpa 1961 metais

Visas maistas buvo nugabentas V. Vokietijos lietuviams. Jiems finansškai paremti bei Balfo įstaiga Miunchene išlaikyti išleista arti keturiolikos tūkstančių dolerių. Kitų kraštų lietuviams paremti Balfas išleido virš penkiolikos tūkstančių dolerių pinigais. Didelės išlaidos padarytos maistui Vokietijon nugabenti bei individualioms siuntoms.

Balfo siuntiniai

Daug laiko ir darbo buvo skiriama individualioms siuntoms, kurių dauguma ejo už geležinės uždangos. Metų bėgyje išsiųsta 737 siuntoms. Šiuo metu siuntoms į Lietuvą Balfas pats superka medžiagas, bet persiuntimą atlieka oficialios agentūros. Siuntiniam į Lietuvą Balfas jokių privilegijų neturi. Užkliuvusios siuntoms buvo pakartotinai išsiųstos (kitos net trečią kartą). Balfo papildomai apmokant pašto išlaidas.

Balfo nariai

Paskutinių penkerių metų laikotarpyje Balfo narių skaičius pakilo visu trečdaliu, nes 1957 metais buvo 1129 nariai, o 1961 metais — 1668. Daugiausia yra Detrote dėka uolios valdybos, ypač stropaus finansų sekretoriaus Č. Šadeikos, kuris jau ilgą laiką atsidėjęs Balfo narius verbuoja ir surenka iš jų nario mokesčių.

Balfo direktoriatas ir Centro valdyba kreipėsi į Balfo skyrius paskelbdama narių vaju. Tuo reikalu išsiuntinėtus specialius aplinkraštis. Didesnis narių skaičius mus, lietuvius, geriau atestuoja Washingtone bei panašiose į Balfą tarptautinėse organizacijose.

Balfo narių gali būti kiekviena per Balfą ir ukrainiečiam. Tams vieną dolerį nario mokesčio ir kiekviena talkina skyriaus valdybai.

Veiklos gairės 1962 metams

Balfo veikla artimoje ateityje daug nesikeis. Besilankant valdžios įstaigose Washingtone patirta, kad ir 1962-63 metams Balfui maistas (apie 720,000 sv.) bus paskirtas. Iš Balfo ma-

KUN. L. JANKUS
Balfo Reikalų Vedėjas

lonės geras skaičius latvių ir estų gauna amerikoniško maisto, tačiau parūpinti maistas 9, 500 ukrainiečių tremtiniam Vokietijoje susidaro kai kurie sunkumai. Juos sutvarkius, JAV vyriausybė pažadėjo duoti maisto Tax Exempt privilegijas, o tai Suprantama, ukrainiečių šalpos centras JAV turės padengti visas su to maisto gavimu surištas Balfo išlaidas.

Siuntos Lietuvon, Lenkijon ir kitur

Iš Lenkijos gauname labai daug prašymų ir stengiamės juos patenkinti. 1962 sausio mėn. į ten jau pasiūsiame per 75 siuntinius. Tai labai apsunkena Centro tik 3 žmonių personalą, bet kitos išeities nėra. Lietuvon siunčiami vaistai kai kada pasiekia ligonį, jei jie siunčiami ne asmeniškai, o tai įstaigai — ligoninei, kuri davė receptą. Tačiau ir šis kelias nėra visai tikras.

Dėl vienos agentūros bankroto yra nukentėjusių siuntėjų. Didėja persekiojimai tų, kurie siuntinius iš užsienio gauna. Tačiau tai neturėtų mus nuvilti, šalpa nutraukti. Reikėtų paramą siūsti tik tiems, kurie jos nebijo gauti.

JAV lietuvių šalpa per Balfą

Balfui nėra uždrausta šelpti savo tautiečius, gyvenančius JAV. Priešingai, valdžios pareigūnai labai pagyrė, kad mes karts nuo karto skiriame sumas ir Amerikos lietuviams. Tam tikslui 1961 metais išleista 1,560 dolerių. Tačiau tai šalpai ryškiau išvystyti reikalinga skyrių talka. Jie ne tik privaleltų rekomenduoti Centru šelpitinius, bet ir stengtis tam tikslui sutelkti lėšų. Balfas turi Tax Exempt privilegijas, o tai aukotojams turi dažnai didelės reikšmės. Naujų organizacijų ir specialių šalpos komitetų darbas vien dėl Balfo turimų privilegijų galėtų puikiai reikštis Balfo rėmuose. Kodėl vengiama Balfo, gali paaiškinti tik patys naujų sąjūdžių ir fondų iniciatoriai. Kaip galima būtų sutelkti lėšas ir panaudoti specialiai šalpai, švietimui lietuviams JAV, Balfo Centras visad mieliau paaiškinti ir talkins.

Balfo "nuostoliai" sausio mėnesyje

Balfo finansinė apyvarta sausio mėnesyje bus tikrai nuostolinga. Mat, šalpai tesurinkome apie keturis tūkstančius, o išleisime arti devynių tūkstan-

čių dolerių. Taigi, sausio mėnuo bus vienas iš tų liesųjų. Susidarė ypatingai didelės išlaidos siuntiniams į Anapus ir pasiūsta trys tūkstančiai dolerių šalpai Vokietijoje, kurių nežinia, ar užteks trijų mėnesių operacijoms. Kai New Yorko Balfo vajuos pinigai bus pervesti Centro kason, "nuostoliai" sausio mėn. bus padengti.

Balfo operacijos nematuojamos nei mėnesiais nei dienomis. Mat, lietuvių vargelis neturi ir nepaiso kalendoriaus, kaip amžina liepsnelė, tviskina Balfo Centro stalą. Gerų, taurių JAV lietuvių auka Balfui, kaip šaltinio srovė gėšina brolių kančios ugnį. Kol kas dosnumas įveikė kančią. Tikimės, kad ir toliau mūsų darbas ir aukos nepasitrauks iš tos kovos lauko.

MUZ. ANICETO ŠLAPELIO DEIMANTINĖ SŪKAKTIS

J. KARIBUTAS

Long Beach, Cal. — Sausio 6 šiame Pacifiko pamyry, netoli Los Angeles, muz. Anicetas Šlapelis atšventė 75 metų amžiaus sukaktį. Iš to ilgo amžiaus jau 55 metai, kaip gyvena Amerikoje. Tai ir antroji sukaktis.

Jubiliasas yra gimęs 1887 sausio 6 Rukučiu km., Kupiškių parapijoje. Augo didelėje šeimoje — 12 vaikų. Pradinį mokslą išėjo Šimonių rusiškoje mokykloje, vėliau dar mokėsi Latvijoje — Ilukštoje ir Mintaujoje. Didelės šeimos rūpesčiai tą mokslą nutraukė. Turėjo vykti į Ameriką uždarbiauti.

Amerikon atvyko 1907, į Rochester, N. Y. Dirbo paprastu darbininku, vėliau Waname, Pa., anglių kasyklose. Bet čia prasidėjo ir pirmieji pasireiškimai kultūrinėje lietuvių veikloje. Anicetas Šlapelis iš mažens buvo linkęs muzikai ir tai jį traukė. Besikalbant jis pasakojosi:

— Įstojau į lietuvių chorą ir vaidintojų būrelį. Emausi ir vaidinti ir režisuoti. Vaidinome "Genovaitę", "Svarką ir Milinę" bei kitus veikalėlius. Po trejų metų persikėliau Chicago. Dirbau dežių fabrike, bet ir čia mane traukė lietuviški vaidinimai. Įstojau į šv. Mykolo parapijos chorą ir vaidintojų būrelį. Čia ir prasidėjo mano muzikiniai vargai ir rūpesčiai.

— Ar tik dabar emėtės muzikos?

— Tik dabar. Išgijau piana už visą savo kapitalą. Pir-

masias muzikos pamokas ėmiau pas prof. A. Pocių Chicago Beethoveno konservatorijoje. Po poros metų išvykau į Valparaiso universiteto muzikos mokyklą. Čia mane užklupo depresija, visos santaupos žuvo. Grįžau vėl į Chicago pas prof. A. Pocių. Besilavindamas toliau muzikoje, gavau vesti vyrų chorą. Tas choras turėjo pasisekimo, vyrai choristai buvo patenkinti. Ir dabar dar turio dovanotą išleistuvėm žiedą.

— O kur išleido?

Buvau pakviestas vesti šv. Kazimiero par. chorą Gary, Ind., 1916. Choras buvo mišrus, vyčių, jį sudarė 35 asmenys. Statėme operetas, vaidinimus, rengėme koncertus. Teko taip pat rinkti aukas nukentėjusiems Lietuvoje nuo karo ir Lietuvos nepriklausomybei atstatyti. Tuo pačiu laiku baigiau muzikos konservatoriją Chicagoje (1923). Po šešerių metų persikėliau į Newark, N. J., kur vargoninkavau šv. Trejybės parapijoje. Choras čia susidarė nemažas — apie 70 asmenų. Pastatėme vieną iš sunkiausių operacijų — "Klaipėdos Juliją", su orkestru. Gavome daug pelno ir įtaisėme bažnyčioje vargonus. Taptautiniame pasirodyme laimėjome pirmąją premiją — kristalinę vazą. Bet čia teko dirbti tik trejetą metų.

— Kitur išvykote vargoninkauti?

— Ne. Išvykau muzikos studijų pagilinti. Mokiasiu Milane

ir Romoje. Padariau gerą pažangą, susipažinau su aukšta muzikine to krašto kultūra. Tai man labai praverė, kai grįžau į Ameriką. Atsiradau šv. Kazimiero parapijoje, Nashua, N. H. Atidariau savo muzikos mokyklą. Čia mane užklupo depresija, visos santaupos žuvo. Grįžau vėl į Chicago pas prof. A. Pocių. Besilavindamas toliau muzikoje, gavau vesti vyrų chorą. Tas choras turėjo pasisekimo, vyrai choristai buvo patenkinti. Ir dabar dar turio dovanotą išleistuvėm žiedą.

— O ar teko būti nepriklausomoje Lietuvoje?

— Aplankiu Vytauto Didžiojo metais (1930). Lietuva buvo stipriai pasikeitusi, toli pažengusi visose srityse. Bet labiausiai buvo pasikeitusios mano seserys, kurias palikau visai mažas. Manęs nepažino. Jaudinomės susitikę. Seserys jau mokėsi, aš joms padėjau. Lankiau

PATERSONO ŽINIOS

Paterson, N. J. Judrusis vietos lietuvių veikėjas Juozas Jacobus — Jokūbavičius vasario 17 veda Izabelę Davis-Daugirdaitę iš Fair Lawn, N. J. Sutuoktuvės įvykis 4 val. popiet šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje, o pokylis bus 6 val. di. džiulėje ugneseji saleje, N. Haledon, N. J. Pokylį rengia Juozas mamytė ir patėvis Marija ir Antanas Stankai. Juozas Jakūbavičius sausio 9 buvo prisaidintas penkeriem metams miesto planavimo tarybos komisiонерium. Jis juo buvo ir praėjusiais metais, bet tik pabaigė kito komisijonieriaus nebaigtą terminą, o šiemet miesto meras Frank X. Graves jį vėl paskyrė iš naujo. Dabar yra tos komisijos vicepirmininkas.

Sutuoktuvė progą linkime jaunavedžiam daug laimės ir tikimės, kad Juozas dabar ras dar daugiau laiko lietuviškai ir antikomunistinei veiklai, kurioje jis taip gražiai reiškesi. Juozas sutuoktuvėmis džiaugsis visa vietos lietuvių kolonija ir parapija, nes jis yra vienas iš naujosios bažnyčios statymo vajuos komiteto pirmininkų. Jomis džiaugiasi ir jo bičiuliai, pasklidę po visą Ameriką, ar sąlygų priversti palikti Patersoną.

Naujosios šv. Kazimiero bažnyčios statyba eina prie galo. Bažnyčios pastatas jau beveik visai baigtas. Beliks įrengti vidus. Pavasarį bažnyčia bus pašventinta. Tikimasi, kad Velykos bus švenčiamos jau naujojo bažnyčioje. Patersoniškiei ir visos Amerikos geros valios lietuvių prašomi, kiek galima, nenustoti siūsti klebono kun. J. Kintos adresu aukas. Pinigai dabar ypač labai reikalingi. Patersono ir apylinkės lietuviams galima pasakyti šia progą štai ką: "Laimingi esate, turėję lie-

Kaune konservatoriją, operą, klausiausi vyrų chorų koncertų. Tai buvo nepaprastai malonios išties metų atostogos. Deja, turėjau vėl grįžti į Ameriką. Buvau pakviestas vargonininku į šv. Jurgio par. Norwood, Mass., kur išbuvau 12 metų. Chorą sudarė 95 asmenys. Turėjau ir savo muzikos mokyklą — Norwood konservatorija, kurioje dirbo ir keli instrumentalistai. Čia buvo geriausi mano darbo vaisiai ir prisiminimai. Bet vieną dieną viskas baigėsi...

— Kaip tai baigėsi?
— Sušlubavo sveikata. Išvykau į Los Angeles, sausesnį ir šiltesnį klimatą. Per porą metų vėl atsigačiau, tai čia ir palikau. Kai kūrėsi šv. Kazimiero parapija, vedžiau chorą, bet tada choristų buvo daugiau, negu žmonių pamaldose. Tik vėliau parapija išaugo deka klebono kun. J. Kučingio. Prievažiavo ir daugiau lietuvių.

— O kaip dabar atrodo Jūsų praieities didelis darbas?
— Gal ne mano, o visų lietuvių. Žinote, gražiai. Mažiau buvo kivirčių, daugiau darbo. Išaugo didelės parapijos ir mokyklos. Pradžioje nebuvo jose nė seselių mokytojų. Tekdavo ir mokykloje vargonininkam padirbėti, mokyti giedoti, dainuoti, lietuvių kalbos, supažindinti su Lietuva.

— O kaip dabar jaučiatės?
— Sveikata dar nesiskundžiu. Esu tvirtas kaip ažuolas prie Nemunėlio, — nusijuokė.

Nemunėlis, kuris nuteka į Latviją, savo šakomis siekia su kaktuvininko muz. Aniceto Šlapelio gimtuosius laukus. O jį, šai, iš ten išklydęs į platų pasaulį, savo šakota veikla siekė Amerikoje kone visas didžiasias lietuvių kolonijas. Dabar gyvena vienišas Long Beach, Calif. Ten jį aplankęs ir pasi-kalbėjęs, padėjau už surašytus čia žodžius ir palinkėjau dar daug gražių ir laimingų metų. Manau, kad to linki ir visi buvę jo choristai, mokiniai, draugai ir pažįstami.

IŠ VISUR

— Ateitininkų Federacijos Vyriausioji Rinkimų Komisija (pirm. C. Surdokas, 5315 Lothian Rd., Baltimore 12, Md.) paskutinį kartą primena visiem ateitininkam, kad 1962 vasario 1 (pašto atspaudas) yra paskutinis terminas atlikti savo pareigą ir balsuoti. Kas nėra dar balsavęs, tenepraileidžia šio termino. Terminas ligi vasario 15 pratęstas tikrai Pietų Amerikai ir Australijai, iš kur gauta žinių, kad pasiūsti rinkimų lapeliai pašto suveluoti pristatyti dėl Kalėdų švenčių.

— Chicagoje Lietuvių Scenos Darbuotojų Sąjungos skyrius stato S. Ciurlionienės 4 veism. pasaką — Dvylika brolių juodvarniais lėksčiusiu. Režisuoja Z. Kevalaitytė - Visocienė, dekoracijos dail. V. Petravičiaus. Spektakliai bus Jau-nimo centre vasario 3 ir 4.

— Julijus Rajauskaitis - Šu-šenės piano studijos mokinių koncertas įvyko sausio 14 New Brunswick, N. J. Studiją lanko apie 30 mokinių, jų tarpe 8 lietuviai.

— Jonui Glemžai, Vliko Vykdomosios Tarybos pirmininkui, sausio 20 suėjo 75 metai.

— Antanas Vitkus, gyvenąs Bad Zwischenann, Vokietijoje, gruodžio mėn. žuvo susisieki-mo nelaimėje. Veliomis buvo ūkininkas, kilęs iš Kitaučių kaimo, Rozalimo valsč., Panevėžio apskr.

— Gaufingo sanatorijoje, Vokietijoje dar tebesigydo 11 lie-tuvių, iš jų 10 vyrų ir 1 moteris. Sanatorijoje po sunkios ligos gruodžio mėn. mirė Mykolas Radzevičius. Buvo gimęs 1910 m. Alytuje.

— Anglijoje numatyta šią vasarą surengti Europos lietu-vių jaunimo suvažiavimą. Kvie-čiami 16-30 metų amžiaus jau-nuoliai, pirmoje eilėje mokslei-viai ir studentai. Savaziavimas įvyktų Lietuvių Sodyboje, prie Londono, rugsėjo mėnesį.

— Lietuvių katalikų sielova-dos direktorių suvažiavimas į-vyko sausio 3 ir 4 Diebure, Vokietijoje. Suvažiavimą su-kvietė prel. Ladas Tulaba — Italijos sielovados direktorius. Dalyvavo: kun. J. Petrošius iš Paryžiaus, kun. A. Kazlauskas iš Londono ir Tėv. A. Bernat-tonis iš Vokietijos.

— Senelių prieglaudose Vokietijoje lietuvių yra: Berch-tesgadene 4, Dornstade 5, Miunchene 15, Memmingene 1, Obermarchtel 1, Springe 9, Vechta 24.

— Neseniai atvykusi iš Si-biro ieško pažįstamų — Jono Davareko ir jo žmonos Mikala-linos Kalančiūtės iš Milioniškių km. Rodos, gyvena Worcester, Mass. Rašyti adresu: Antanina Andrusis, 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y.

MALONŲ DARBININKO SKAITYTOJAI

Jūs tikriausiai norite, kad DARBININKAS Jus lankytų 1962 metais. Tad nepamirš-kite pratęsti prenumeratos.

Kas dar nespėjote atsily-ginti už 1961 metus, padary-kite tai tuojau. Siųsdami pi-niginę perlaidą sutauptysite mums laiką ir išlaidas.

Naujiem skaitytojam DAR-BININKAS nuo užsakymo dienos iki 1962 metų galo kainuos tik 5 dol. Naujai už-sisakiusiems DARBININKĄ, administracija prisiųs ir 19 62 metų kalendorių.

Rašykite: DARBININKAS, 910 Willoughby Ave., Brook-lyn, 21, N. Y.

Jurg. Ežer.

MUZ. ANICETAS ŠLAPELIS, kuris vedė chorą per 35 metus.

PATERSONO meras Frank X. Graves prisaikdina Juozą Jokūbavičius miesto planavimo komisiонерium 5-rių metų laikui.

Klausydami trumpomis bangomis sužinosite kas dedasi įsų tėvynėj. Mūsų aparatais girdėsite visą Europą.

MES GARANTUOJAME Didžiausias New Yorke pasirinkimas

VOKISKŲ HI-FI Radijo aparatų Hi-Fi ir Magnetofon

Parduoda ir patarnauja patyrę VOKIEČIŲ SPECIALISTAI

SYLVERN STORES

GERMAN HI-FI MANHATTAN 574 3rd AVE. (88th St.) AT 9-6677 SALES AND SERVICE ON ALL IMPORTED BRANDS

Pasirengimas amžinam gyvenimui

Zvirkalnio Linga tik vakar parvažiavo iš Amerikos. Ir kas per žmogus — visas spindi auksu. Laikrodinis auksinis, grandinėle auksinė, ant piršto žiedas auksinis, burnoj daugumas dantu auksiniai, net rankogaliai auksiniai ir kaklaryšio sagtelė taip pat auksinė. Ką jau čia ir šnekėt: pasižiūri į žmogų ir matai, kad ne eilinis. O sako buves angliakasiu. Kaip pasižiūri į tokį žmogų, tai net gailėtis ir užuojauti ima: kaip jam ten teko vargti tarp tu angliakasių. O ir pinigų pasižvelgęs. Sako knygelę turi, kurioje tik parašo, kaip pinigų reikia, ir bankas tuojau išmoka doleriais. Iš viso ko matyt, kad žmogus nėra prastas. Ir atsitik tu man tokiai nelaimėi, kurios niekas nesitikėjo.

Aną pavasarį, per Sv. Kazimiera, Alytų buvo prekymetis. Privažiavo žmonių pilnas miestas. Buvo daugelis ir iš Zvirkalnio. Linga buvo taip pat atvažiavęs. Savo kaimo vyrus dar gerokai pavaišino ir pats kartu išgėrė ir buvo smagus ir linksmas. Parvažiavusių namo moterys į pirkiają jau įvedė: skauda šoną ir gana — „ne pasėdėt, ne paeit. Poryt ir daktarą parvežė, bet nieko negelbėjo: ketvirtą dieną niekam nesitikint emė ir numirė.

Zinia bematant aplėkė visą kaimą, valsčių, beveik apskritį. Mirė šitoks vyras, ir kaip jį palaidot? Kad nors būtų išgiau pasirgęs, kad nors būtų išpasakojęs, kaip jis turi būti laidojamas. Dabar taip šoną įskaudę, kad nedrašu ir pasiklausti ir patirti jo paskutinę valią. Tačiau tokioj bėdoj viena buvo aišku: reikia laidoti ko iškilmingiau. Juk jis buvo vertas. Ar nėra už ką, ar nepaliko? Tiesa, viskas įvyko netikėtai, labai greitai, kad nesuskubo net kunigo parvežti, nes niekas nemanė, kad taip greitai miršias, niekas nelaukė. Dabar užmigo visiems laikams ir visiems draugams net „Sudie“ nepasakęs. Žmona, pasitarusi su senele (jo motina) išžiūrėjo visus raštus ir išsiaiškino, kad banke dar yra 2500 dol. ir draudimo 100. Pasitarę su valsčiaus viršaičiu, tuojau kreipėsi į Amerikos atstovybę pinigams išgauti ir užsakė visą laidotuvių tvarką, taip pat pasukubomis išmūryti rūšį ir balzamuoti lavoną. Viskam pinigų pakaks. Laidoti numatyta ketvirtą dieną, kada viskas bus parengta. Laidotuvės priminė prikėlimą. Svečių privažiavo iš dviejų parapijų. Dar iš miestelio, kad netilpo bažnyčioj, beveik nė kapinėse. Tokių laidotuvių dar nebuvo, kad žmonių

IGNAS MALĖNAS

būtų tokia gausa. Visi norėjo pažiūrėti, kaip laidojami šių dienų magnatai. Buvo užsakyta ne tik pirktinis karstas, bet ir prieškarstis, į kurį pirmiausia sudėti palaikai. Kadangi viskas buvo tinkamai paruošta, tai karstas paliktas be kieto uždarymo, kad būtų galima jį lankant lengviau atidaryti ir, žinoma, vėl uždaryti. Saugumui, suprantama, tarnavo rūšio durys, kad jos saugotų lavoną nuo galimų apiplėšimų ar nuo sauvaliavimų. Juk, kas žino, gali atsirasti, kurie bandys lavonui žiedą nuo piršto nuimti, ar panašiai. Taigi, rūšio durelės šito apsisaugoti buvo reikalingos.

Palaidoju su visom iškilmėm. Atlaikę trejas mišias, atgiedoje Libera, įnešė karstą į rūšį. Dabar jau nešė tie patys darbininkai, kurie mūrino rūšį, nes tik jie geriausiai žinojo, kur ir kaip reikia padėti. Visa įvyko dar gerokai pavaišino ir pats kartu išgėrė ir buvo smagus ir linksmas. Parvažiavusių namo moterys į pirkiają jau įvedė: skauda šoną ir gana — „ne pasėdėt, ne paeit. Poryt ir daktarą parvežė, bet nieko negelbėjo: ketvirtą dieną niekam nesitikint emė ir numirė.

— Šitaip palaidotas, tai vistiek kaip namie. Tiesa, tik nekalba, bet vistiek ateini ir lankai ir vargeliais pasiskundi, jei toki yra.

— Ką tu čia, kumute, pasakoji, kur čia nebus?! Tik viešas vargas, kad nėra vyrų, nėra kas pagelbsti, padeda, o kad šita būtų, tai visa baikis. Juk kiekvienam reikia mirti, o ką šitaip palaidos?

Taip dalinosi išpūdžiais moterėlės ir rengėsi prie pirmos progos sudaryti Lingienei kompaniją ir lavoną atlankyti.

Tokia proga pasitaikė prieš Velykas, Didįjį Penktadienį. Žygiene nuėjo su motina ir žygiene palaidotojo atlankyti. Rūšio oras buvo tvankus ir prašėsi pravedinamas. Lankytojos tai atliko, prasivėrė karstą ir pažvelgė. Lavonas buvo kaip dabar padėtas, lyg amžinu miegu užmigęs. Moterims net malonu buvo vėl uždėti vožtuvą. Motina dabar net labiau susijaudino, kaip laidojant, nes jei dabar kilo aiškus noras pasigabenti jį namo. Kaip jam ten vienas gulėti tarp žemėje užkastų lavonų. Bet vaizdą nušaltė tai, kad namie nėra toki kambario, kuriame tektų pa dėti. Todėl nutarė geriau ateiti dažniau ir dabar numatė net laiką prieš Sekmines šeštadienį. Sukalbėjo visos po 3 Sveika Marija, uždare karstą ir apleidė kapines.

Numatyta jį šeštadienį prieš Sekmines Lingienė rengėsi jau iš pat ryto. Pasirūpino porą puodynų gelių, mažą kastuvėlį ir išejo. Pakeliui dar užsuko paimti to paties kaimo Zumbakienę ir visos trys nukeliavo. Karstą ir lavoną jame aptiko, kaip pirmą kartą. Tik labiau prišvinkęs buvo oras. Bet moterėlės (nukelta į 7 psl.)

rėlės rūšį išvedino ir visas klausimas tuo pasibaigė. Karstą vėl uždare ir vėl namo, pažadėjusios šiandien paaukoti mišparus. Eidamos namo tik ir kalbėjo apie numirėlį ir apie tai, kaip gera turėti laidojimo rūšį. Visos priėjo išvados, kad geriausia laidoti rūšy, tik visa bėda, kad taip brangiai kainuoja, taigi vargšui žmogui tenka susilaikyti. Tik Zumbakienė nusiskundė, kad jos nepasako kitoms moterims, kada eina lankyti, o pačios vienos moterys ateiti negali, nes durys esti užrakintos. Viso šito pasikalbėjimo rezultate Lingienė sutiko, kad rugsėjo mėnesį, prieš Zolinę, ji paims su savimi daugiau moterų.

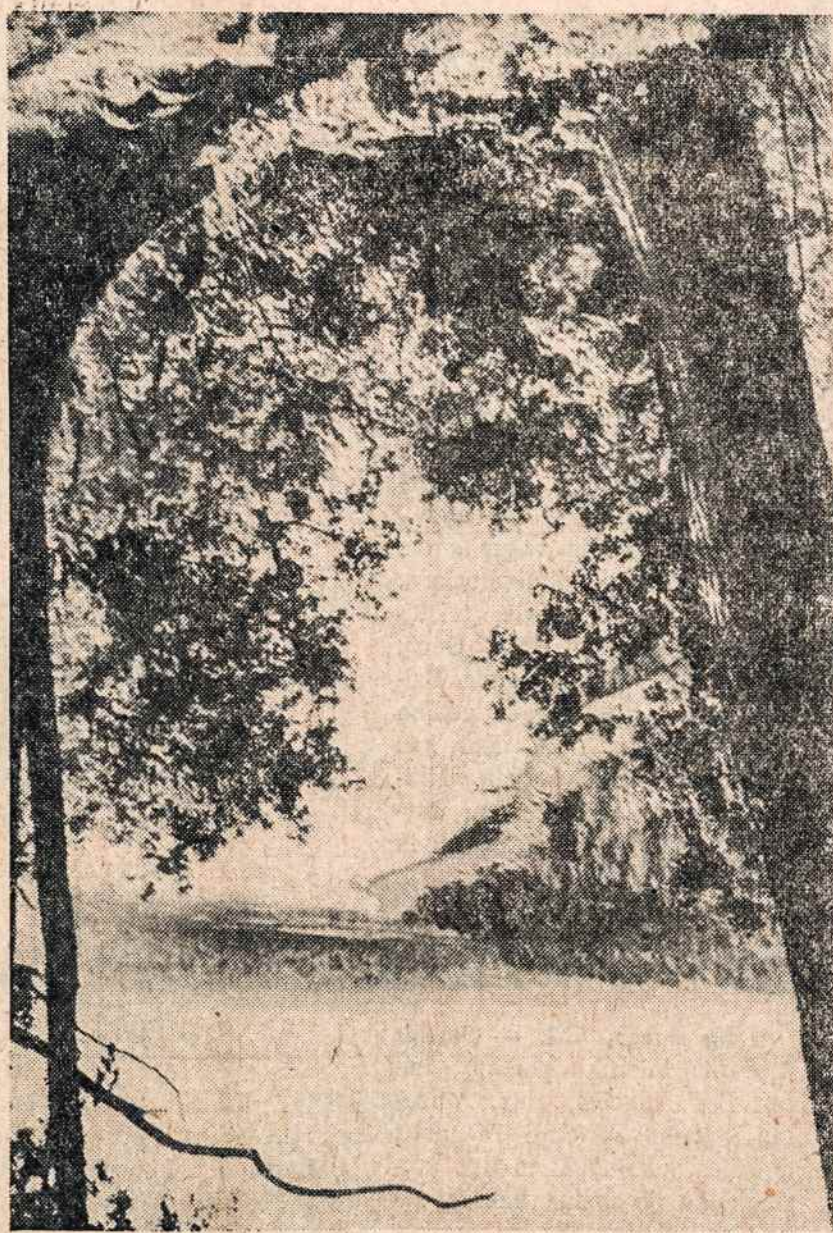
Parėję namo, moterys jau dabar pradėjo skelbti, kad iš vakaro, prieš Zolinę, eičiančios prie Lingos rūšio pažiūrėti palaidotojo visu būriu, nes Lingienė šitaip pažadėjo.

Dienos slinkte slinko. Zolinė buvo jau čia pat Zumbakienė tapo lyg ekskursijos vadove, kuri organizuoja moteris lankyti Lingos rūšį ir apžiūrėti palaidotąjį. Į apžiūrėjimą atsišaukė per 100 moterų iš viso kaimo, net iš kitų kaimų ir iš parapijos, kaip atrodo tas magnatas, kuris palaidotas jau beveik pusę metų. Visos laukė pažadėtosios dienos. Buvo paskirta trečia valanda popiet, kad galima būtų suskubti mišparam.

Tą šeštadienį susirinko jau į Lingos kiemą virš šimtinės, kuri nustebo visus likusius kaimo gyventojus, pradėjus manyti, kad Lingos vėl kažkas mirė ar šiaip pagalbos reikalingi. Tačiau patyrę rinkimosi tikslą, tik pečiai traukė. Prie kapinių „ekskursija“ dar papildė naujomis moterėlėmis, kad pradėjo kelti rūpesčio net pačiom organizatorėm. Buvo vieningas išsibūvimas, kad čia pat buvo kapinės ir galima nuo minios atspalaiduoti.

Jėję į kapines, tuoj pasuko rūšio link. Kai kurios moterys, pasigavę kastuvėlius, tuoj emėsi kasti ties rūšio durimis duobutes, kurios tiktu atsinestom gėlėm įsodinti. Kitos, nieko nelaukdamos, stebėsi prie durų, norėdamos atsistoti kaip galima arčiau, kad galima būtų tuoj patekti į vidų ir pamatyti palaidotąjį. Žinoma, pirmoji turėjo iėiti Lingienė, atrakinama duris ir atvoždama karstą.

Pats durų rakinimas vyko nesklaidžiai, kažkodėl kabinosi raktas, dėl kurio moterys buvo rimtai susirūpinusios, o ypač Lingienė. Bet pro rūdīs tarškėdamos, vis dėlto atsidarė. Visos lengviau atsikvėpė ir sujudėjo, tartum nenorėdamos pakilti už durų. Lingienė įėjo pirmą, ją pasekė Zumbakienė ir dar trys moterys, ketvirtoji paliko tarpdury, nes vidun daugiau netilpo. Prie karsto priėjo palaidotojo motina ir Zumbakienė. Viena prilaukė antvožą iš galvugalio, kita iš kojų pusės. Minia, telkdamosi prie pravirū durų, netędama stumtelėjo stovėjusias tarpdury ir dar vie-

NEMUNAS prie Alytaus.

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS MINĖJIMAS

Cleveland, Ohio. — Vasario 16 minėjimas rengiamas vasario 11, sekmadienį. Iškilmingos pamaldos už žuvusius ir kovojančius dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės bus abejoje lietuvių parapijų bažnyčiose: 10 val. Sv. Marijos Nesiliaujančios Pagalbos; pamaldų metu giedos Čiurlionio ansamblio choras, vedamas muz. Alfonso Mikulskio; gi 10:30 val. Sv. Jurgio bažnyčioje pamaldų metu giedos tos parapijos bažnytinis choras, vad. muz. Prano Ambrazo.

Iškilmingas minėjimas bus 4 v. popiet naujos parapijos naujoje salėje. Kalbas pasakys Lietuvos atstovas Juozas Kajeckas ir JAV senatorius Stephen M. Young. Meninę dalį išpildys Čiurlionio ansamblis.

Kaip bažnyčiose pamaldų metu, taip ir salėje kviečiamos organizacijos dalyvauti su vėliavomis. Lietuvos vadavimo reikalams bus renkamos aukos vokeliais.

BUFFALO, N. Y.

Vasario 16 minėjimas Buffalo mieste rengiamas sekmadienį, vasario 11, Tarptautinio Instituto patalpoje, 1260 Delaware Ave. Pradžia 3:30 val. popiet.

Lietuvišką žodį pasakys mūsų nepriklausomybės laikų pedagogas ir dabartinis lietuviškos spaudos darbuotojas Jonas Miškinis iš Rochesterio. Angliškos kalbos vietoje bus parodytas garsinis spalvotas filmas „Communist Encirclement 1961“, kuris trunka 30 minučių. Ši grynai dokumentinė filmo yra paruošta, vadovaujant Tautinio Auklėjimo Programos pirmininkui dr. George S. Benson. Joje atvaizduotas beatodairinis komunizmo veržimasis užvaldyti pasaulį. Tarp kitų vaizdų čia yra ir Castro įkopusimas į valdžią, taip pat ir komunistų surengtos San Francisco studentų riaušės.

Meninę programos dalį išpildys Rochesterio lietuvių vyrų kvartetas, vadovauj. J. Adomaičio, ir sol. Izabelė Žmuidziniene.

Buffalo lietuvių klubo valdyba kviečia visus miesto ir apylinkių lietuvius atsilankyti į nepriklausomybės šventės minėjimą. Minėjimą žadama pradėti punktualiai.

Buffalo lietuvių klubo valdyba kviečia visus miesto ir apylinkių lietuvius atsilankyti į nepriklausomybės šventės minėjimą. Minėjimą žadama pradėti punktualiai.

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. R. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th Street . . . Tel. LAfayette 3-1038

PLENTY OF FREE PARKING

4 1/4%

NESA INVESTAVIMO ŠĄSKAITOS

Mokami nuo vasario 1 d., 1960

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOŠIMČIUS NUO 1 D.

Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 1 d.

VALANDOS: PIRMAD. ir KETVIRTAD. . . . 9 v. r. iki 8 p.p. ANTRAD. ir PENKTAD. . . . 9 v. r. iki 5 p.p. ŠESTAD. 9 v. r. iki 12 v. d.; Trečiad. uždaryta.

ILGO GROJIMO LIET. PLOKŠTELĖS

(Long Play Hi-Fi Lithuanian Records)

Dainos iš Lietuvos, L. Juodis su Rūtos chorū (stereo \$4.50)	\$3.50
Mano Lietuvos prisiminimai, L. Juodis; 14 liet. dainų	5.00
Dainuojame su Rūta, 17 liaudies dainų; įdajuota „RŪTOS“ ansamblio	(stereo \$6.00) 5.00
Pavergtos tėvynės dainos ir šokiai, J. Stukas; 2 plokštėlės	8.00
Lietuviškos dainos ir šokiai, Monitor Co. 16 dainų ir šokių	4.50
Lietuviškos dainos, Bostono liet. mišrus choro 17 dainų	4.50
S. Barkus radijo vok. dainuoja, 10 dainų ir 10 kalėd. giesm.	5.00
Rožės ir tylius vakarai, V. Stankus, 11 šokių muzikos	6.00
Lietuviški maršai, Br. Jonušas, įgroti 12 liet. patriot. maršų	7.00
Liet. dainų ir operų rinkiniai, J. Karvelis, 10 plokštelių po Alice Stephens liet. kompozitorių 3 rinkiniai (stereo \$6.00)	5.00
Čiurlionio ansam. Mes padinuosim, 16 liet. dainų (st. \$7.50)	6.50
Milžino pauksmė, B. Sruogos, Montrealio liet. dramos teatro vaidinimas, 3 plokštelių albumas	15.00
Kam gi liudėti, V. Stankus, tango ir valsas	1.00
Ar pameni . . . V. Stankus, 10 šokių muzika (stereo \$7.00)	6.00
20 operų arijų, A. Diūtė-Trečiokiene (3 plokštėlės)	12.00
Lietuvių šokių rinkinys, A. Šabanauškas, albumas X	5.00
„ „ „ „ albumas XI	5.00
Tautinių šokių rinkinys (14 šokių)	5.00
Zirginėliai, Montrealio liet. dramos vaikams pasaka	5.00
Lithuanian, 2-speed record course	3.00

Plokštelių albumai gaunami:

DARBININKO ADMINISTRACIJOJE
910 Willoughby Ave. Brooklyn 21, N. Y.

Namų pardavimo bei apdraudimo reikalais kreipkitės

INSURANCE - REAL ESTATE

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Avenue Richmond Hill 18, N. Y.

Tel. Virginia 6-1800

WHITE HORSE TAVERN

baras - restoranas

PRANAS BRUCAS, savininkas

86-16 JAMAICA AVE. Woodhaven 21, N. Y. Tel. Virginia 6-9519

Salė vestuvėm, susirinkimam ir kitiem pobūviam

Salėje gali tilpti 100 dalyvių

DABAR JŪS GALITE APLANKYTI savo artimuosius Lietuvoje.

Mūsų įstaiga taip pat sutvarko pramogines ir biznio keliones ir visus Sovietų Sąjungos valdomus kraštus. Mes parūpiname visas sutvarkome rezervacijas ir kt. Smulkesnėmis informacijoms rašykite/skambinkite daugiausiai patyrusiam kelionių biurui ir R. Europa Mes padedame jums atsigabenti savo gimines iš Sovietų Sąjungos

COSMOS TRAVEL BUREAU, Inc.

45 W. 45 St. New York 36, N. Y. • Tel. Circle 5-7711

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

Licensed by Vneshepostorg

Paskubina jŪsŪ siuntinį jŪsŪ draugams ir giminišms j bet kurioj SSR dalj.

SIUNTINIAI APDRAUSTI , PRISTATYMAS GARANTUOTAS — GAVEJAS NIEKO NEMOKA —

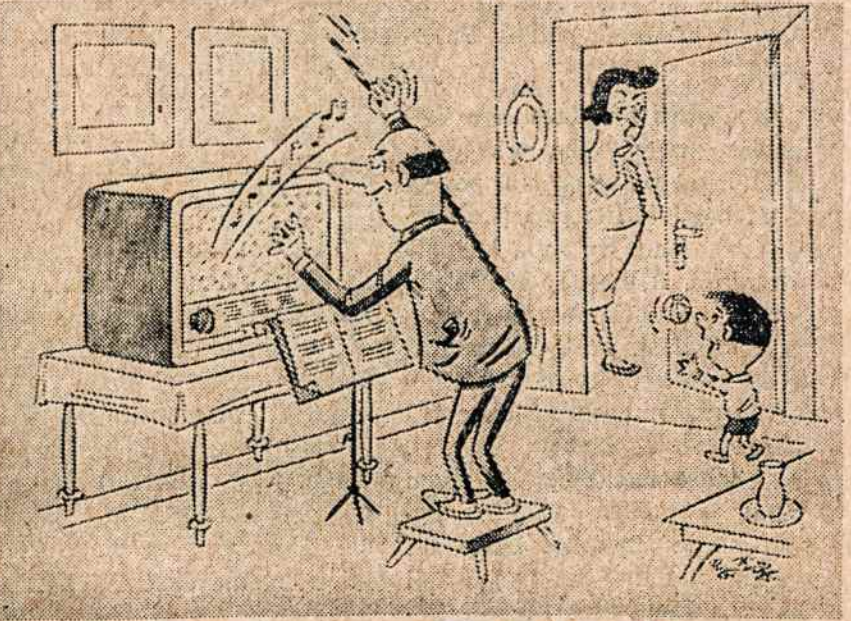
Visuose mŪsŪ skyriuose jŪs rasite didelį pasirinkimŪ medŪziŪ moterišdiems ir vyriškiems drabuŪiams ir tuo sutaupsite nei perkant kitur jŪs galite gauti ir kitokiu reikmenŪ tinkamu siuntiniam pigiau nei bet kur kitur. Dėl papildomu informacijŪ ir nŪmokŪ kainaraščių rašykite ar aplankykite jums artimiausŪj skyrij:

- NEW YORK 3, N. Y., 39 - 2nd Avenue — Tel.: AL 4-5456
- BROOKLYN 7, N. Y., 600 Sutter Avenue — Tel.: DI 5-8808
- LAKEWOOD, N. J., 126 - 4th Street — Tel.: FO 3-8569
- PATERSON 1, N. J., 99 Main Street — Tel.: MU 4-4619
- NEW HAVEN Conn., 6 Day Street — Tel.: HO 2-1448
- PITTSBURGH 3, Pa., 1015 E. Carson Street — Tel.: HU 1-2750
- WORCESTER, Mass., 174 Millbury Street — Tel.: SW 8-2868
- HAMTRANCK, Mich., 11333 Jos. Campau — Tel.: TO 7-1575
- CLEVELAND 13, Ohio, 904 Literary Road — Tel.: TO 1-1068
- CHICAGO 22, Ill., 2222 W. Chicago Avenue — Tel.: BR 8-6966
- CHICAGO 8, Ill., 3212 So. Halsted Street — Tel.: WA 5-2737
- SAN FRANCISCO, Cal., 2076 Sutter Street — Tel.: FI 16-1571
- NEWARK 3, N. J., 428 Springfield Avenue — Tel.: BI 3-1747
- PHILADELPHIA 23, Pa. 530 W. Girard Ave. — Tel. WA 2-4035
- WATERBURY, Conn., 6 John Street — Tel.: PLaza 6-6766
- GRAND RAPIDS, Mich., 606 Bridge St., N.W. — Gl. 4-2256
- PASSAIC, N. J., 176 Market Street — Tel.: GR 2-6387
- DETROIT, Mich., 7300 Michigan Avenue — Tel.: CH 9-6245
- ATHOL, Mass., 61 Mt. Pleasant Street — Tel.: CH 9-6245
- LOS ANGELES 22, Calif., 960 So. Atlantic Blvd. — AN 1-2994
- BOSTON 18, Mass., 271Shawmut Ave. — Tel.: LI 2-1767
- VINELAND, N.J., West Landis Ave., Greek Orthodox Club Bldg.

Skyrijus atidarytas penktadieniais, šeštadieniais ir sekmadieniais

RADIJO VALANDELĖS

- LITHUANIAN MELODIES**
DETROIT — WJLB
1400 banga
Šeštadieniais 5 - 5:30 popiet
Vedėjas Ralph J. Valatka
15756 Lesure, Detroit 27, Mich.
BRoadway 3-2224
- TĖVYNĖS GARSAI**
HARTFORD WPOP
1410 klc.
Sekmadienį — 11-12 val. diena
Vedėjas J. Petkaitis
60 Lincoln Street, Hartford, Conn.
- BENDRUOMENĖS BALSAS**
PHILADELPHIA WTEL
860 .banga
šeštadieniais —
Vedėjas Adolfas Gaigalis
335 Titan St., Philadelphia 47, Pa.
HOWard 7-4176
- SOPHIE BARCUS**
RADIJO ŠEIMOS PROGRAMOS
lietuvių kalba:
Kasdien 10-11 val. r.: šeš., - sekm.
8-9:30 val. r.: Lietuviškos vakarų rŪkos pirmadieniais 7-8 val. vak.
AnglŪ kalba: kasdien 7-7:30 v.v.
Radijo stotis WOPA, Oak Park, Ill.
A.M. 1490 kiloc.; F.M. 102.7 megac.

MAMA: Nešūkauk ir nekludyk tėtei dirguoti!

Lietuvių Klubo Valdyba

SPORTAS

FASKO PRANESIMAS

Kaip anksčiau buvo skelbta, 1962 metai skiriami prisiminti pirmąją lietuvių tautinę olimpiadą 1938 Kaune. Ta proga bus prarastos visos 12-ųjų S. Amerikos lietuvių sportinių žaidynių varžybos, įteikiant specialius medalius pirmų 3 vietų laimėtojam suaugusių klasei. Faskas yra paruošęs ir varžybų tvarkaraštį.

Balandžio 7-8 Detroito plaukymo ir individualinės stalo teniso varžybos. Data dar galutinai nenustatyta.

Balandžio 28-29 Chicagoje krepšinio varžybos visose klasėse. Yra galimybės, kad moterų ir mergaičių krepšinis bus Kanados sporto apygardoje atskiru laiku.

Gegužės 6-7 Clevelande tinklinio ir komandinės stalo teniso varžybos.

Birželio 30 — liepos 1 Toronto lengvosios atletikos ir futbolo varžybos.

Pabaltiečių krepšinio, tinklinio ir stalo teniso varžybos yra rengiamos latvių ir numatomos apie gegužės vidurį. Tiksliai data ir vieta dar nenustatyta. Lengvosios atletikos, plaukymo, lauko teniso ir futbolo varžybas vykdė estai liepos pabaigoje Toronte.

I šį tvarkaraštį neįtrauktos apygardinės pirmenybės bei kitos mažesnės apimties varžybos.

Nauji vadovai

Faskas tvirtina 1) individualių šachmatų pirmenybių pasekmes ir varžybų nugalėtoją Povilą Tautvaišą, laimėjusį Lietuvos Avilio pereinamąją dovaną. Pirmenybės buvo lapkričio 23-25 Clevelande.

2) Kazį Merkį šachmatų komisijos vadovu. Rinkimai buvo šachmatų pirmenybių proga lapkr. 23-25 Clevelande.

3) II-jo stalo tenisininkų "tuzino turnyro" pasekmes ir turnyro nugalėtojus: Pr. Gvildį (Toronto Vytis), laimėjusį PL IAS-gos Clevelando skryiaus pereinamąją taurę, ir Sofiją Kasperavičiūtę (Toronto Vytis), iškovojusią LB Clevelando I-sios apylinkės pereinamąją taurę. Varžybos įvyko Clevelande gruodžio 9-10.

4) Praną Gvildį nauju stalo teniso komiteto vadovu ir dėkoja ankstesniam vadovui J. Soliūnui už pareigų ėjimą. Rinkimai atlikti "tuzino turnyro" proga Clevelande.

Nauji apygardų vadovai

Faskas tvirtina ir skelbia Vytautą Biretą, Toronto PPSK Aušros narį, naujuoju Kanados sporto apygardos vadovu ir Zigmą Žiupsnį, Chicagos LSK Neries pirmininką, naujuoju Vid. Vakarų Sporto apygardos vadovu. Naujus vadovus rinko apygardų sporto klubai.

"Sportas" leidžiamas

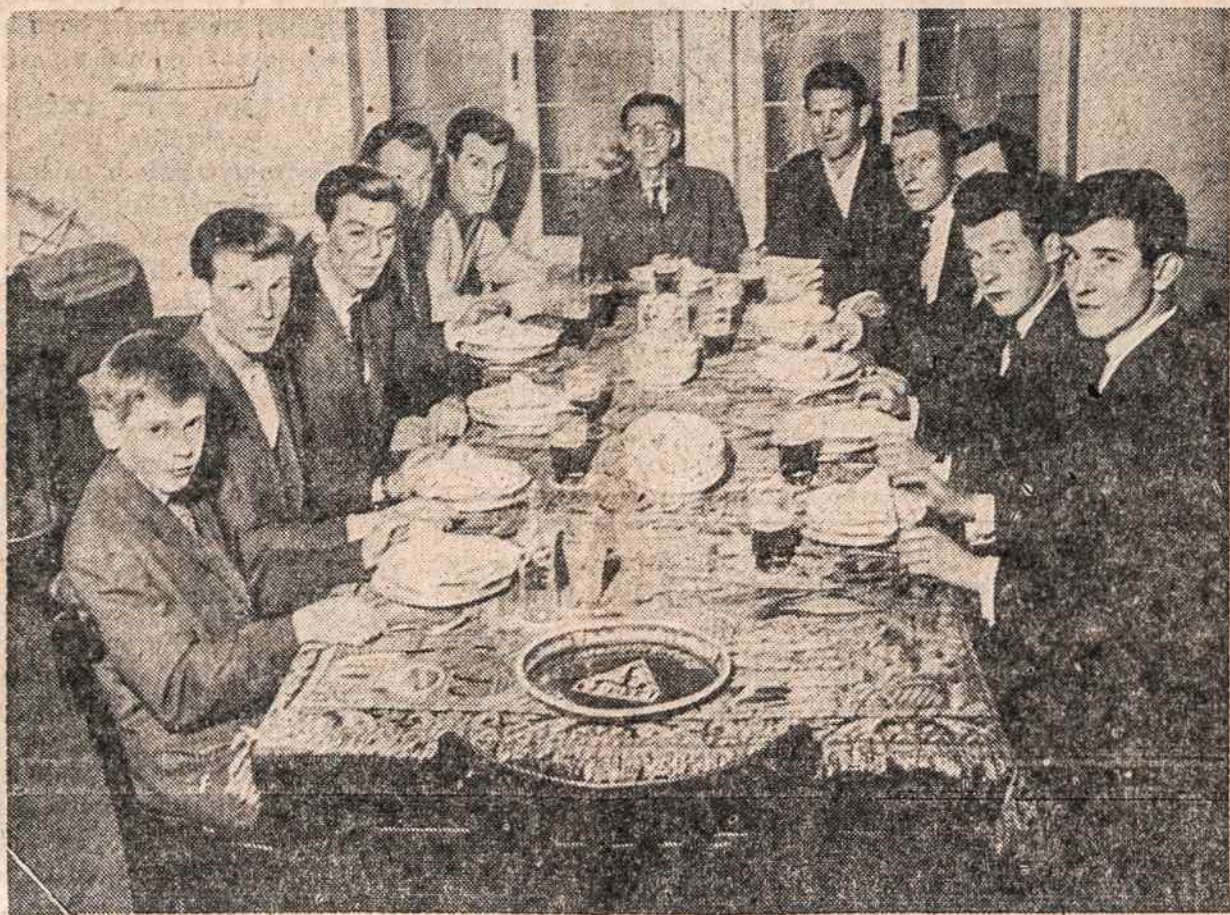
Ligšiolinis "Sporto" redaktorius Kęstutis Čerkeliūnas sutiko ir toliau žurnalą redaguoti. Kitas numeris žada pasirodyti kovo mėn. pradžioje. Žurnalas eis keturis kartus per metus. Leidžia Faskas.

NUOSTABI FUTBOLŲ KOMANDA

Luksemburge, mažutėje Europos valstybėlėje, prisiliejuosioje prie Prancūzijos, yra nuostabi futbolo vienuolikė. Ją sudaro viena šeima — tėvas ir 10 sūnų. Iš viso brolių yra 11, bet jauniausias dar per mažas futbolui, tad jį atstoja tėvas 58 metų. Vyriausias sūnui yra 34 metai, jauniausiam — 14. Motina mirusi. Komanda vadinasi savo šeimos vardu Mond (Mėnulis). Vietines geriausias komandas yra supliekusi. Sakoma, kad Mėnulis vis kylaš į padanges...

NUSIRENGIMO patalpoje.

PRIE stalo.

Pasirengimas...

(atkelta iš 6 psl.)

na galva pasirodė moterims, kurios buvo viduje. Atidengus karštą, oras iš karto pablogėjo, tartum su kibiru kas šustelėjo. Veidas lyg krustelėjo. Moterys įtempė žvilgsnius, motina net palinko į priekį ir emė žiūrėti į kairiąją kaklo pusę, prie pat apykaklės. Ten mirgėte mirgėjo mažos kirmėlaitės. Ir jų buvo tokia daugybė, tiek daug, kad sunku apskaičiuoti. Lipdamos viena per kitą sudarė siaubingą reginį. Moterims, sakytum, kas kirtu per kojas, ar tikriau sakant, jas atėmė. Galvos pradėjo sukstis, emė žaliuoti akyse ir jos su grubusiomis rankomis čiupo dangtį ir velionį uždengė, paskubomis, virpančiomis rankomis, kad tos kirmėlaitės neišveržtų į rūšį. Visos emė veržtis laukan, lyg pačios užpultos kirmėliu.

— Kas pasidarė? Kas nutiko? Kas išgąsdino? — pasigirdo iš minios. Zumbakienė tik pamosa vo rankomis ir nieko neatsakė. Viena iš buvusių rūsyje pagyvenusių moterų tarė:

— Dievas leido žemėj žmogui gyventi laikinai, kol išaugins ir subrandins naują kartą. Paskui jis turi grįžti į žemę, iš kurios yra kilęs. Bandydamas atsitverti rūsyje visokiomis balzamavimo priemonėmis ir gyventi amžinai, tai tik sauges suniekinintas.

DARBININKUI PAREMTI AUKOJO

P. Rusteikaitė, Chicago, Ill., paaukojo 9 dol. Po 4 dol.: S. Barakauskas, S. Maske, E. Vyžienė — Brooklyn, K. Bakūnas, S. Švedas — Woodhaven, N. Y., A. Majauskas, F. Zieka — Boston, J. Krištalaits, A. Masilionis — Cleveland, V. Grabauskas, New Haven, J. Motiejūnas, Manchester, Conn., M. Karpinė, Waterbury, Po 3,50 dol.: V. Tamkevičiūtė, K. Jalienė, J. Rajeckas, A. Laučius, N. Umbrazaitė — Brooklyn, M. Klimas, Linden, N. J. — 3 dol., A. Jurgėla, Brooklyn, N. Y. — 2,50 dol.

Po 2 dol.: O. Danisevičius, A. Kaunas, A. Sirgedas, J. Sirgedas, J. Šaltis, M. Kaukarie- nė, A. Mickevičius — Brooklyn, J. Jaskaitis, P. Ivaška, R. Polovinskas — Elizabeth, N. J.; K. Gegužis, B. Venckus — Newark, N. J.; V. Alksninis, L. Rinkevičius — Maspeth, N. Y., V. Ramonas, E. Radzevičiūtė — Chicago, Ill., L. Novick, Bronx, J. Galinis, Richmond Hill, D. Marmont, Centereach, N. Y., dr. A. Revukas, Cranford, N. J., P. Juronis, Brockton, Mass., K. Luinis, Cambridge, Mass., K. Vasiliauskas, Dorchester, Mass., J. Jankaus-

kienė, Millinocket, Me., A. Mikalauskis, New Britain, Conn., M. Bertašius, Mt. Carmel, Pa., A. Barzdukas, Washington, D. C., J. Adomaitis, Lakewood, Ohio, E. Jurgutaitienė, Kasnas City, Kan. P. Spetyla, Springfield, Ill., R. Grajauskienė, Toronto. Po 1,50 dol.: J. Digirdys, K. Kazakevičius, P. Vasiliauskas — Brooklyn.

Po 1 dol.: V. Barisas, P. Račkuskaitė, K. Mažeika — Worcester, A. Kapchus, Cambridge, J. Petkūnas, Brockton, A. Slepavičius, Dorchester, Mass., J. Zwiss, Boston, D. Deskavich, Deerfield, B. Jakūtis, Medford, R. Smetona, Canton, V. Ziaugra, Roxbury, J. White, Wheelwright, P. Laurinaitienė, P. Niaura, Waterbury, Conn., S. Lipčius, New Britain, I. Grušas, Hartford, J. Lazdauskas, Bridgeport, A. Macknis, Ansonia, I. Matulis, Newark, P. Maleckas, Kearny, J. Ardys, Cherry Hill, N. J., R. Barauskaitė, Jersey City, J. Klemejerienė, J. Navickas, Woodhaven, U. Yanush, Brooklyn, A. Boiallis,

V. Kunickas — Maspeth, V. Urbonas, Richm. Hill, A. Briedis, Central Islip, N. Y., J. Andrijauskas, Bronx, J. Bertašius, Philadelphia, S. Popik, Girardville, Pa. V. Amsiejus, Cleveland, Lith. American C. Club, Manchester, N. H., D. Bernatavičius, Providence, R. I., L. Rumša, East Chicago, Ind. J. Kavaliauskas, Omaha, A. Kindurys, Cicero, S. Raštikis, Monterey, Calif. J. Belsky, Javerhill, Mass.

Nuoširdžiai dėkoja Darbininko administracija

PADEKA

Domicėlė Jonaitis, gyv. Brooklyn, 44 metų, po ilgesnės ligos mirė sausio 24. Paliko tėvą Antaną ir brolių Tomą su šeima. Palaidota iš šv. Jurgio par. bažnyčios sausio 29 šv. Karolio kapinėse. Reiškiamas nuoširdi padėka visiems, lankiusiems velionėi jos ligoje, užprašiusiems Mišias bei vainikus, Šalinskam už gražų patarnavimą, klebonui kun. A. Petrauskui bei pranciškonam už Mišias, paaukotas už mirusią.

Liūdintieji tėvas ir brolis

DAINUOJAME SU RUTA

Hi-Fi ilgo grojimo plokštelė, įdainuota "Rutos" lietuvių tautinio radio ansamblio su orkestru. Diriguoja Alg. Kačanauskas. Įdainuota 17 liaudies dainų: Plaukia Nemunėlis, Subatos vakarėli, Gražių dainelių, Buvo gera gėspadinė, Per girią, girelę, Tūkstantis žingsnelių, Salta žiemužė, Per Klausčių ūlytėlę, Vilniaus kalneliai, Prageriau žirgelį, Praded aušrelė aušti, Ar aš tau, sese, nesakiau, Pasėjau linelius, Daug, daug dainelių, Mylėjau mergelę, Bijūnėlis, Kai aš turėjau kaimę mergelę. Išleido "Lietuvos Atsiminimų" radijo direktorius Jokūbas J. Stukas per Request Records, Inc. Plokštelės kaina 5 dol. Gaunama Darbininko administracijoje, 910 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

WILLIAM J. DRAKE — DRAGŪNAS ADVOKATAS

84 - 14 Jamaica Ave. Woodhaven 21, N.Y. Tel.: Hickory 1-5220

C. A. Voket - Vokietaitis ADVOKATAS

41 - 40 74th St. Jackson Heights, N. Y. Tel. Newton 9-6620

Stephen Bredes, Jr. ADVOKATAS

37 Sheridan Avenue Brooklyn 8, N. Y. Tel. APlegate 7-7083

ŽODYNAS

A. Lallo ŽODYNAS už pusę kainos (vietoje \$14.00 — tik \$7.25 su persiuntimu) lietuvių - anglų ir anglų - lietuvių k. Daugiau kaip 1250 psl., gražiai įrištas. Yra tik ribotas skaičius. Naudinga dovana visiems ir visada. A. Lallo žodynas yra didis kalbos žodžių lobis. Tai knyga, kurioje sudėti paraižiai, sutvarkyti žodžiai su paaiškinimais. A. Lallo žodynas yra didžiausias ir geriausias lietuvių - anglų ir anglų - lietuvių kalbų žodynas. Jis tinka knygynui ir kiekvienai šeimai. Žodynas yra reikalingas visiems. — Įsigykite tuojau!

Gaunama:

DARBININKO Administracija 910 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

PARK-HILL REALTY
REAL ESTATE & INSURANCE
84-17 JAMAICA AVE.
WOODHAVEN 21, N. Y.
Virginia 3-1477

Čia Jūs rasite didelį pasirinkimą gražių namų, sklypų, apartamentų ir tai žemiausiomis kainomis. Čia galite visokeriopai apsidrausti; čia valstybinių mokesčių - taksų blankai užpildomi.

ALBERT F. PETERS - Petrauskas

Lietuviškų produktų:

DUONOS, SŪRIŲ, DESRŲ, SKILANDŽIŲ
PETRO LISAUŠKO
krautuvė

64-09 Clinton Avenue, Maspeth 75, N. Y. Tel. TW 4-8087
Priimami užsakymai vestuvėms ir pobūviams
Perkant didesniais kiekiais pristatoma į namus nemokamai

REPUBLIC
Liquor Store, Inc.,
322 Union Ave. Brooklyn 11, N. Y.
Tel.: EV 7-2089
JURGIS J. JOKUBAITIS,
Manager
Didelis pasirinkimas
įvairių vynu, degtinių, konjakų, midų
šventėms bei kitokioms progoms

S & G MEAT MARKET
buvusi
J. MIRONO MAISTO KRAUTUVĖ
Home-Made Bologna
ANTANAS VAITKUS, vedėjas
Papigintomis kainomis priimame užsakymus
VESTUVĖMS ir POBŪVIAMS
Pristato į namus lietuviškus skilandžius ir sūrius
We take all orders special price for Weddings and Parties
340 Grand Street, Brooklyn 11, N. Y. — Tel. Stagg 2-4329

Joseph Andrusis - TRAVEL AGENCY - REAL ESTATE - Insurance
- HAVEN REALTY -
Kelionių biuras lėktuvais ir laivais. Apdraudimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudimas, Income Tax užpildymas. Mutual Funds — Pinigų investicijos. • Kasdien nuo 9 iki 9 val. Sekmadieniais popiet 1-5 val.
87-09 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. Tel. VI 7-4477

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA
Silver Bell Baking Co.
Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms
vestuvėms ir pokyliams tortai
DALIA ir ALBERTAS RADZIŪNAS, sav.
36-38-40 STAGG ST. BROOKLYN 6, N. Y.
Telefonas: STagg 2-5938

JUOZO IR IZABELĖS MISIŪNŲ
RAY'S LIQUOR STORE
Galima gauti įvairiausias rūšies amerikiečių ir importuotų gėrimų. Didžiausias pasirinkimas degtinės ir vyno.
103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMGND HILL, N. Y.
Telefonas: Virginia 3-3544

WINTER GARDEN TAVERN, INC.
VYTAUTAS BELECKAS SAVININKAS
1883 MADISON STREET
BROOKLYN 27, N. Y.
(Ridgewood)
Tel. EVergreen 2-6440
Salė vestuvėms, ir kitokioms pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas priimamiomis kainomis.

Laidotuvių Direktoriai
MAŽEIKA & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŠINOMS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

DARBININKAS

NEW YORKO NAUJIENOS

Naujas Aidų žurnalo numeris

Studentų ateitininkų New Yorko draugovės susirinkimas šaukiamas sausio 30, antradienį, 7 val. vak. Darbininko redakcijos patalpose. Atvyksta SAS centro valdybos pirmin. St. Rudys ir dar trys valdybos nariai. Jie padarys pranešimus ir susipažins su draugovės veikla. Visi studentai ateitininkai maloniai kviečiami dalyvauti. Draugovės valdyba prašo nesi-
vė)uoti.

Dainų vakarą vasario 10 rengia Lietuvių Piliiečių klubas savo salėje 280 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y. Programa išpildys operetės choras.

Daily News, vienas iš didžiausių ir populiariausių Amerikos dienraščių, išeinan New Yorke, sausio 14 laidoje paskelbė gražiausio vaiko (most beautiful child) 1961 metų konkurso rezultatus. Pirmą vietą (2500 dol.) laimėjo lietuvių — ukrainiečių kilmės Richard Thomas Ullis, 5 metų amžiaus iš Iselein, N. J. Jo tėvas Albertas, lietuvis, tarnauja konduktorių Pennsylvania Railroad bendrovėje.

Linai Skučaitė staiga susirgus, jos vestuvės su inž. Jonu Strimaičiu atidėtos. Vestuvės buvo numatytos vas. 3 Plainfield, N. J.

Newarko vyčių kuopa statydina lietuvišką kryžiu, kuris bus šventinamas birželio 17. o ne kovo 17, kaip praėjusiam Darbininko numeryje rašyta.

Katalikų Federacijos New Yorko — New Jersey ap. valdybos posėdyje sausio 21, Apriškimo par. klebonijoje, buvo aptarti apskrities veiklos reikalai. Daug dėmesio skirta svarstyti, kaip įtraukti jaunąją kartą į katalikiškos akcijos darbą. Taip pat buvo aptarta katalikų seimelio programa. A. L. R. Katalikų Federacijos New Yorko — New Jersey apskrities seimelis šaukiamas kovo 11 d. 2 val. popiet Apriškimo par. salėje. Seimelio programoje numatyta pagerbti lietuvių tautos dainių Maironį, 100 metų nuo jo gimimo sukakties proga. Seimelio programa baigiama palaiminimu Svč. Sakramentu bažnyčioje. Po to bus vakariene su programa. Visos katalikų organizacijos maloniai prašomos seimelyje gausiai dalyvauti ir padaryti savo veiklos metinius pranešimus, o taip pat užsimokėti nario mokesčius. Vakarienei bilietus galima įsigyti iš anksto. Bilieto kaina 2 dol.

ALRFK New Yorko — New Jersey apskrities valdyba

Pradėdami naujus metus, Aidai pirmuoju straipsniu apžvelgia praėjusius metus, paliesdami kultūrinę, visuomeninę ir politinę lietuvių veiklą. J. Šoliūnas plačiu straipsniu nagrinėja lietuviškų parapijų problemą, dr. Kostas R. Jurgėla pateikia žinias apie pirmuosius lietuvius Amerikoje, o Antanas Musteikis rašo apie Amerikos sociologų ginčą.

Dailiosios literatūros puslapiuose randame Mykolo Vaitkaus, Kotrynos Grigaitytės, O. B. Audronės ir Antano Gustaičio eiles ir Pauliaus Jurkaus "Šypsena" — legendą iš senojo Vilniaus.

Kūrybos pasauly: dr. J. Griniaus — Rytai ir Vakarai tarptautinėje knygų mugėje, dr. J. Griniaus — Romanas apie rezistentą nelaimingą meilę. Mokslo skyriuje: A. Ružancovo — Išleidžiama mūsų Lietuva — Lietuvos žemės vietovių aprašymas, A. Mažiulis recenzuoja Igno Končiaus "Zemaičių šneku" I ir II dalį, J. Matusas rašo apie lietuvišką rūtų vainikėlį ir jo istoriją. Religiniame gyvenime — Popiežiaus žygiai; Visuomeniniame — A. Pluko pastabos apie Baltijos valstybės ir Pavergtų Europos Tautų Organizaciją.

Numerio pagrindines ilustracijas sudaro A. Kezio, S.J., nuotraukos.

STUDIJŲ DIENOS New Yorke

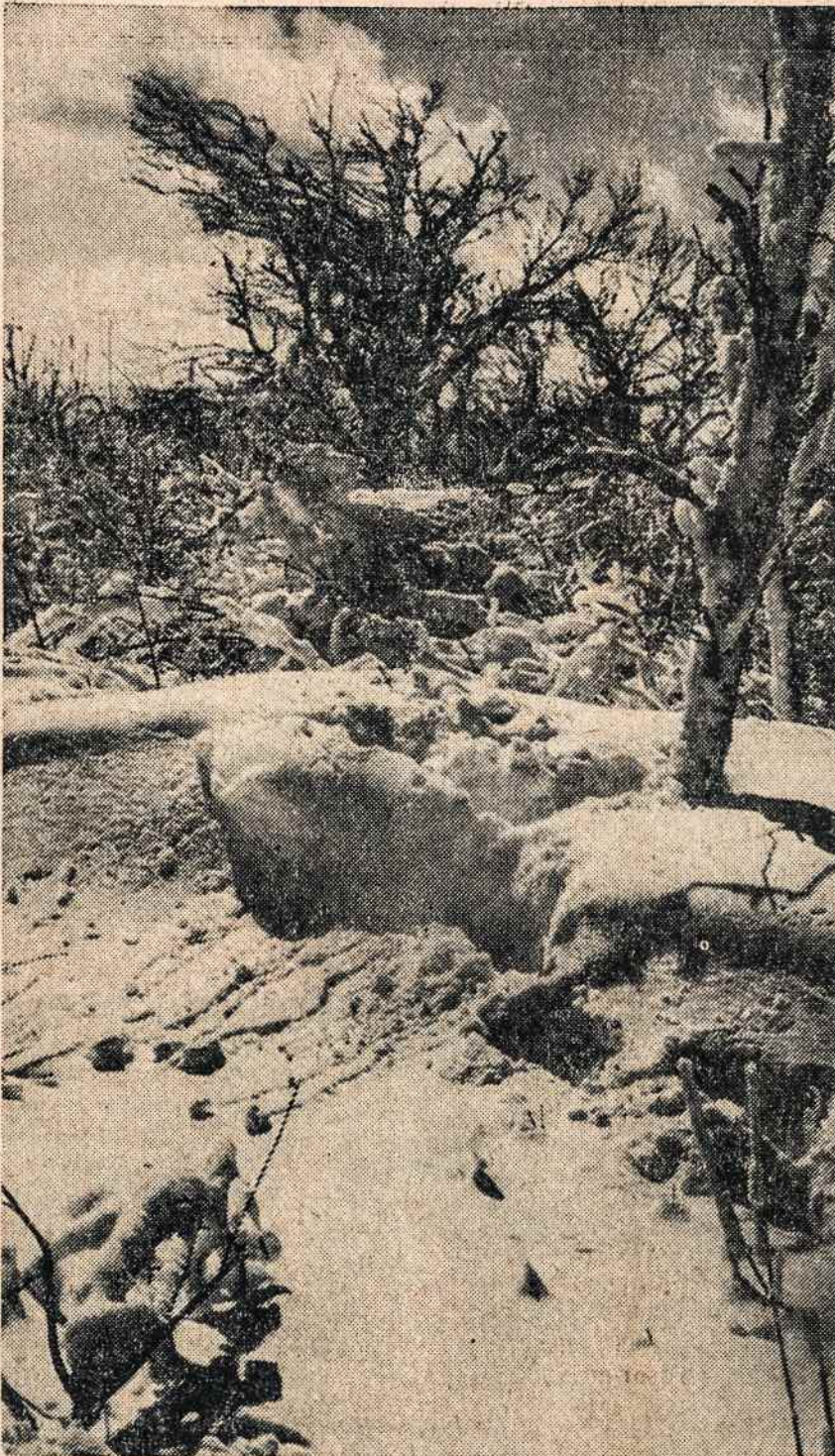
New Yorko ir New Jersey Lietuvių Studentų Sąjungos skyriai vasario 3-4 ruošia studentams studijų dienas.

Pradedama vasario 3 d., 12 val. Atletų klube, 1332 Halsey St. H. Blazo paskaita "Rezistencija Lietuvoje" ir diskusijomis tema "Lietuvių poezija amerikiečių akimis". Diskusijom sutiko vadovauti Algirdas Landsbergis. Koreferentais dalyvaus keletas intelektualų iš amerikiečių. Pirmos dienos programa bus užbaigta šokiais 8 val. vak.

Vasario 4, sekmadienį, diskusijų būdu bus svarstoma tema: "Tautiškuo sąvokos pavergtoje Lietuvoje ir tremtyje". Diskusijas praves keturi asmenys.

Visi studentai yra kviečiami Studijų dienos dalyvauti ir aktyviai pasireikšti diskusijose. Iš tolimesnių vietovių atvykusių studentų nakvynės bus parūpintos. D. M.

Jūozas Audėnas, ekonomistas, geriausiai patarnauja Mutual Funds investavimams. 252 Cleveland St., Brooklyn 8, N. Y. Tel. TA 7-9518.

ŽIEMA New Yorko valstybės šiaurėje. Nuotr. V. Maželio.

Studijiniai seminarai New Yorke

Lietuvių Krikščionių Demokratų Sąjungos New Yorko skyrius parodė naujos iniciatyvos rengdamas visuomeninio ir politinio pobūdžio studijinius seminarus. Į seminarus ateina ne vien krikščionys demokratai ar katalikų pasaulėžiūros žmonės, bet ir kitokių pažiūrų lietuviai, besidomį tautiniais ir tarptautiniais visuomeninio gyvenimo bei politikos įvykiais.

Pirmasis seminaras įvyko 1961 lapkričio 19. Jame gvildenta laisvo tautų apsisprendimo teisė ir Jungtinės Tautos. Pagrindiniu referentų buvo Lietuvos Pasiuntinys Washingtono, patarėjas dr. S. A. Bačkis, koreferentais — teisininkas ir žurnalistas S. Dzikas.

Abu kalbėtojai kruopščiai paruoštais referatais, dokumentais, jų citatomis supažindino seminaro dalyvius su laisvo tautų apsisprendimo teise ir Jungt. Tautų nuostatais. Katalikų Bažnyčia laisvo tautų apsisprendimo teisei ir Jungt. Tautų nuostatais. Katalikų Bažnyčia laisvo tautų apsisprendimo teisei ir Jungt. Tautų nuostatais.

ELEMENTORIUS "E"

išmokys vaikus lengviausiai skaityti

Elementorių paruošė žinomas pedagogas Ignas Malėnas pačiu naujausiu metodu. Išmokyti skaityti reikia tik pusės laiko, ne gu kitais metodais. Tik duok elementorių, ir paskaityk pirmą jį šiemi. Toliau vaikai patys skaitys.

Vaikus galima pradėti mokytį skaityti jau 4 metų, kai tik susidomi skaitymu.

Elementorius ruoštas 25 metų. Gausiai iliustruotas dail. V. Simankevičiaus spalvotais piešiniais. Yra 112 psl. Išleido Ateitis Brooklyn, N. Y. Spaudė saleziečių spaustuve Italijoje. Kaina 2,50 dol. Gaunama adresu: Ateitis, 910 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y., ir pas platintojus. Įsigykite tuojau. Savo vaikučiams padarysite didelį džiaugsmą. (Pr.)

A. ANDRIUSKEVIČIUS
LAIKRODININKAS - JUVELYRAS
Auksas, Sidabras, Delmantai, Laidkrodžiai.
485 GRAND STREET
Brooklyn 11, N.Y. EV 4-2318

mo teisei laiko natūraliaja teise visų tautų, nežiūrint jų didumo, turto nei spalvos. Niekas negali jos atimti, paneigti ar sulaukyti, nepažeidęs paties Dievo įdiegtos teisės žmonių ir tautoms. W. Wilsono 14 punktų, buvusios Tautų Sąjungos nuostatai, Jungt. Tautų Organizacijos vienbalsiai priimti formulavimai ir kitų tarptautinių institucijų pasisakymai bei sprendimai sudaro laisvo tautų apsisprendimo pozityviąją teisę. Visas kultūringasis pasaulis ją pripažįsta ir jos būvimu didžiūojasi, bet nepajėgia sudaryti efektyvios jėgos jai ginti ir nusikaltusius bausti. Todėl daug tautų tebėra galingsnių kaimynų prispaustos, pavergtos ir savo apsisprendimo pareikšti, o tuo labiau jį realizuoti tuo tarpu negali.

Tarptautiniuose santykiuose tebeviešpatauja brutali jėga ar galingųjų valstybių kompromisai, neduodą nieko gero pavergtų tautų išlaisvinimui. Antrojo pasaulinio karo metu ir tuoj po jo vien tik Europoje buvo užgrobtą visą eilę nepriklausomų valstybių ir tuo būdu atimta laisvė daugiausia kaip šimtu milijonų europiečių. Jų tarpe yra ir Lietuva, jau 20 metų nešanči sunkų rusišką komunistinio jungtį. Jai išlaisvinti turi būti paskirtos visos mūsų jėgos, veikla ir ištekliai.

Antrasis seminaras buvo š. m. sausio 21 Lietuvių Atletų klubo salėje. Svarstytoji tema — krikščioniškoji demokratija pasaulyje — tautinės ir tarptautinės krikščionių demokratų organizacijos. Pagrindiniu kal-

bučiu buvo Pranas Vainauskas, koreferavo Albinas Gražiūnas. Pranas Vainauskas, sistemingai ir išsamiai paruoštu referatu pavaizdavo visą krikščioniškosios demokratijos istoriją, paliesdamas Ozanamo, Ketelelio, Windhorsto didelius darbus, nurodydamas nepaprastai didelę reikšmę Laono XIII Enciklikos Rerum Novarum ir Pijaus XI Quadragesimo Anno.

Pokariniais laikais iškilo naujos stambios asmenybės — Adenauer, Robert Schuman, De Gasperi ir visa eilė kitų visoje Europos tautos, Pietų Amerikoje ir net pasivotame pasaulyje. Antrasis pasaulinis karas iškėlė daug naujų tarptautinių problemų ir paliko daug maisties tarptautiniuose santykiuose. Jiems švelninti ir bendromis jėgomis spręsti būtina reikėjo veiklos tarptautiniu mastu. Todėl buvo atgaivintos ar naujai įkurtos tarpt. krikščionių demokratų organizacijos. Karo nusiaubtų kraštų atstatymas ir kieta kova su norinčiu įsigalėti komunizmu buvo ir tebėra jų pagrindiniai uždaviniai.

Po karo audrų krikščioniškoji demokratija iškilo kaip konstruktyviausia ir pajėgiausia politinė srovė Europoje. Į jos rankas atiteko beveik visų valstybių vykdomoji ir įstatymų leidžiamoji galia. Jei Prancūzijoje, Vokietijoje ir Italijoje neįsigalėjo komunizmas ir palyginti greitai tie kraštai atsistatė iš karo griuvusių ūkiškai, be jokios abejonės, nulėmė apdairi ir sveikai išplanuota vidaus ir užsienio politika, kuriai vadovavo tų kraštų krikščionys demokratai.

STUKAS
1264 WHITE ST. HILLSIDE, N. J.
TEL. WAVERLY 6-3325

Daugelyje Europos kraštų ir dabar krikščionys demokratai tebevadovauja ir tebėra sprendėjais. Pietų Amerikoje, nors tie kraštai ir yra katalikiški, krikščionių demokratų partijų visai nebuvo arba buvo labai silpnos. Dabar reikalai keičiasi ir ten. Krikščioniškoji demokratija leidžia giliai savo šaknis ir jų įtaka auga dideliu greičiu.

Albinas Gražiūnas gyvai papildė referatą, plačiau sustodamas ties krikščioniškosios demokratijos ideologija, pagrindiniais jų siekais, santykiais su Bažnyčia ir dvasiškija. Krikščioniškoji demokratija nėra Bažnyčios instrumentas, bet pasauliečių dalyvavimas politinėje ir socialinėje veikloje savo atsakomybe. Krikščionys demokratai, kaip politinės partijos, tiesiogiai katalikų akcijose nedalyvauja, bet visada gina ir gins katalikų ir visų krikščionių reikalus parlamentuose ir vyriausybėse, jei kas pradės į juos kesintis.

Abejuose seminaruose buvo gyvų diskusijų. Seminare dėl laisvo tautų apsisprendimo diskusijose dalyvavo Vaclovas Sidzikauskas, dr. Ibs. Skeivys, dr. O. Labanauskaitė, Stasys Lušys. Seminare apie krikščioniškąją demokratiją pasisakė Henrikas Blazas, Diržys, S. Dzikas, Kregždė, P. Minkūnas, J. Pažemėnas, inž. Strimaitis, dr. V. Vyngantas. Užbaigos žodį tarė seminaro vadovas Stasys Lušys.

Vytėnis Rimantas

NAUJAI IŠLEISTOS 3 KNYGOS UŽ 5.00 DOL.
DIDYSIS NERIMAS — Dr. P. Gaidamavičiaus — \$2.50
SILPNAMŲ KŪNE — Dr. J. Prunskio — \$1.50
ISLIKOME GYVI — T. Angelaičio — \$1.50
Gaunamos:
IMMACULATA, R. F. D. 2, Putnam, Connecticut, ir
DARBININKO administr., 910 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

Norite geros — meniškios fotografijos
PORTRETO, SEIMOS, VAIKŲ
Įvairių progų — vestuvių, krikštynų, gimtadienių, pobūvių ir pan. nuotraukų; norite atnaujinti seną fotografiją? Jums geromis sąlygomis padarys
VYT. MAŽELIS
422 Menahan Street, Ridgewood, Brooklyn, N. Y.
Tel. HYacint 7-4677

BOSTONO ŽINIOS

Vasario 16 minėjime, be kitos programos, protarpiais patriotinius eilėraščius deklamuos geros lietuviškos tarnos mergytės: Birutė Adomavičiūtė, Laima Baltušytė, Daiva Izbičkaitė ir Birutė Vaičūrgytė.

Ed. Ketvirtis, čia gimęs lietuvis, šiemet metams išrinktas lietuvių piliečių klubo pirminku, pradėjo rimtai mokytis lietuvių kalbos. Sveikiname! Bus daugiau lietuviškai mokančių.

Petras Dūmas, Bostono lietuvių klubo menedžeris, atsiėmė savo atsidarytinio raštą ir pasilieka, kol draugija susieškos naują menedžerį.

Nėra parengimų beveik jau nuo Kalėdų Bostono lietuvių piliečių klube, nors yra dvi didelės salės tam reikalui. Sitaip lig šiol dar nebūdavo.

Zalgirio tunto skautai, vadovaujami draugininko Č. Kiliulio, išskylavo Blue Hills apylinkėse pasidūžinėdami ant ledo. Smagiai porą valandų pačiuožus, iškyla buvo baigta skaniais pavakariais lietuviškoje svetainėje Brocktone.

Liet. Bendruomenės Bostono skyrius šiemet yra labai pavaręs. Betgi jau tikimasi naujų rinkimų su naujais projektais ir gerais užsimojimais.

Juozas Vembrė, judrus visuomenininkas, yra uolus mokesčių rinkėjas iš savo kuopos narių, širdingai remiančių Vasario 16 dienos lietuvių gimnaziją Vokietijoje.

Steponas Strazdas, seniai Amerikon atkeliavęs lietuvis iš Lietuvos šiaurės, mirė sausio 8. Buvo gimęs 1884 metais. Buvo spaudos žmogus ir įgudęs spaustuvininkas. Jaunystėj reikėd ir poetu. Su savo bendradarbiais, kad ir jaunesniais darbininkais, buvo draugiškas ir geras darbe patarėjas.

Paskubėkime! Daug šiems metams ataujino ar užsisakė Darbininką Lithuanian Furniture krautuveje, 366 W. Broadway, So. Boston. Čia galima su tuo laikraščiu ir susipažinti. Darbininkas dabar, be įdomių aprašymų, daug ir visokių paveikslų įveda.

PLEČIA PREKYBĄ

Holy Light Candle Mfg. Co.
bažnytinių žvakių fabriko savininkas B. Kučinskis numato Bostono miestui ir jo apylinkėm du
ATSTOVUS - SALESMANUS
Pirmenybė lietuviams. Rašyti lietuviškai ar angliškai adresu
Holy Light Candle Mfg. Co.
35 SO. 8th STREET
BROOKLYN 11, N. Y.
Atl.: B. KUCINSKAS

THEODORE WOLININ,
INC.
E. JOSEPH ZEBROWSKI
Laidotuvių direktorius
MODERNISKA KOPYLIČIA su Air Condition
123 E. 7th St., New York 9, N.Y.
GRamercy 5-1437

VAITKUS
FUNERAL HOME
197 WEBSTER Ave.
PRANAS WAITKUS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS ir BALSAMUOTOJAS
Cambridge, Mass.
NOTARY PUBLIC
Patarnavimas dieną ir naktį!
Nauja moderniška koplyčia šermentims dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostono kolonijas žemiasiomis kainomis. Kainos tos pačios ir į kitus miestus. Reikale šaukite: Tel. TR 6-6434

FESTIVAL RESTORANAS IR BARAS
VACYS STEPONIS, savininkas
40 East 26th Street, New York City, N. Y.
Tel. MU 3-2928
GERI PIETŲ IR VAKARIENĖ — JAUKUS BARAS

Salės vestuvėm, susirinkimams ir kitiems pobūviams
Salėje gali tilpti 200 žmonių
LIETUVIŲ SUSIRINKIMAMS SALĖ NEMOKAMAI
Mielai kiekvienas bus sutiktas